

คุณลักษณะสิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการสำหรับห้องพักโรงแรม ในเขตกรุงเทพมหานคร

The Characteristics of Native Textiles Desired for Accommodating Rooms of Hotels in Bangkok Metropolis

คำนำ

สิ่งทอพื้นเมืองนับเป็นงานศิลปหัตถกรรม ซึ่งบ่งบอกถึงค่านิยม เอกลักษณ์ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และรูปแบบการดำเนินชีวิตของท้องถิ่นนั้นๆ อีกทั้งยังเป็นอาชีพหรือ อาชีพเสริมของเกษตรกร ซึ่งในปัจจุบันได้มีการณรงค์ และส่งเสริมให้ใช้ผ้าไทยมากขึ้น ดังนั้น การพัฒนาสิ่งทอพื้นเมืองให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้นจึงต้องกระทำควบคู่กันไปเพื่อให้ ตลาดสิ่งทอพื้นเมืองขยายตัวในวงกว้างขึ้นจากเดิม

ปัจจุบันธุรกิจโรงแรมมีการแข่งขัน และขยายตัวอย่างรวดเร็ว โรงแรมต่างๆ จึงต้องหา กลยุทธ์ ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งการตกแต่งโรงแรมและห้องพักให้สวยงาม มีบรรยากาศที่ เป็นกันเองนั้น ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวได้ การ ประดับ ตกแต่งห้องพัก โดยใช้เสน่ห์ของสิ่งทอพื้นเมืองไทยถือเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ช่วยเพิ่มสีสัน ให้แก่ห้องพักโรงแรมได้เป็นอย่างดี ซึ่งในปัจจุบันโรงแรมได้นำผ้าที่ใช้ภายในห้องพักโรงแรมเป็น อุปกรณ์ตกแต่งห้องพักด้วย จึงทำให้สามารถเลือกใช้สิ่งทอพื้นเมืองทดแทนได้

การผลิตสิ่งทอพื้นเมืองในปัจจุบันนั้นมีการผลิตที่ยังคงรูปแบบ สี สัน ลวดลายและ เอกลักษณ์แบบดั้งเดิมอยู่ จึงไม่เหมาะที่จะใช้ตกแต่งห้องพักโรงแรมได้ เนื่องจากไม่เหมาะสมกับ รูปแบบการตกแต่งห้องพัก อีกทั้งผู้ผลิตสิ่งทอพื้นเมืองยังไม่ทราบถึงคุณลักษณะสิ่งทอเมืองที่ ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมต้องการ จึงทำให้ไม่สามารถผลิตสินค้าให้ตรงตามความต้องการได้ ทำให้ขาดโอกาสในการเพิ่มรายได้ และขยายตลาดของสินค้าสิ่งทอพื้นเมืองไป ดังนั้นจึงจำเป็นต้อง ทำการศึกษาคุณลักษณะสิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการ สำหรับห้องพักโรงแรม เพื่อนำมาใช้เป็น ข้อมูลในการผลิต พัฒนา และส่งเสริมการใช้สิ่งทอพื้นเมืองสำหรับห้องพักโรงแรมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สิ่งทอพื้นเมืองสำหรับห้องพักโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาคุณลักษณะของสิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการสำหรับห้องพักโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการพัฒนาสิ่งทอพื้นเมืองสำหรับโรงแรม
2. ส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์และใช้สิ่งทอพื้นเมืองไทยในโรงแรม
3. ทำให้เกิดการสร้างรายได้แก่ผู้ผลิตสิ่งทอพื้นเมือง

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะโรงแรมที่ได้รับการจัดระดับจากสมาคมโรงแรมไทย ระดับ 3 ดาว 4 ดาว และ 5 ดาว ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น โดยผู้ตอบแบบสอบถามในที่นี้ คือ หัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านของโรงแรมกลุ่มตัวอย่าง

นิยามศัพท์

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ศัพท์บางคำในความหมายต่อไปนี้

ระดับมาตรฐานโรงแรม หมายถึง โรงแรมที่ผ่านมาตรฐานการประเมินจากสมาคม
โรงแรมไทย และได้รับการรับรองคุณภาพโดยใช้ดาวเป็นการแบ่งระดับ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้
ใช้โรงแรมที่ได้รับการจัดระดับมาตรฐานตั้งแต่ 3 ดาว 4 ดาว และ 5 ดาว

ห้องพัก หมายถึง ห้องพักภายในโรงแรมที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ตามประเภท
ของห้องพักที่ทางโรงแรมเปิดให้บริการ

สิ่งทอพื้นเมือง หมายถึง ผ้าทอมือผลิตโดยกลุ่มชนใดกลุ่มชนหนึ่ง มีลักษณะ ลวดลาย
สี สัน เทคนิค รูปแบบ และการทอที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว (ขจีจรัส, 2547)

การตรวจเอกสาร

การตรวจเอกสาร เพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

1. สิ่งทอพื้นเมือง
2. โรงแรม
3. ผ้าที่ใช้ภายในห้องพักโรงแรม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สิ่งทอพื้นเมือง

สิ่งทอพื้นเมือง หมายถึง ผ้าทอมือผลิตโดยกลุ่มชนใดกลุ่มชนหนึ่ง มีลักษณะ ลวดลาย สีสัน เทคนิค รูปแบบ และการทอที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว (ขจีจรัส, 2547)

วัสดุที่ใช้ในการผลิตสิ่งทอพื้นเมือง

สิ่งทอพื้นเมืองของไทย ในอดีตส่วนใหญ่ผลิตจากวัสดุที่ได้จากธรรมชาติ เช่น ฝ้าย ไหม ปอ ป่าน และสีจากธรรมชาติ แต่ในปัจจุบันวิทยาการได้ก้าวหน้าไปมากมีการผลิตและสังเคราะห์เส้นใยประดิษฐ์ขึ้นมา เพื่อทดแทนคุณสมบัติบางอย่างของใยธรรมชาติ นอกจากนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการผลิต ทำให้มีวัสดุที่ใช้ผลิตสิ่งทอพื้นเมืองมากขึ้น

1. ไหม

เส้นไหมเป็นเส้นใยที่ได้จากตัวหนอนของผีเสื้อซึ่งสร้างเส้นใยออกมา การเลี้ยงตัวไหมนั้นนิยมเลี้ยงกันมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคกลาง ส่วนภาคใต้มีการเลี้ยงบ้างแต่ไม่เป็นที่นิยม การเลี้ยงไหมเริ่มต้นจากการปลูกหม่อนเพื่อเป็นอาหารสำหรับหนอนไหม

ต้นหม่อนจะขึ้นได้ดีในดินเกือบทุกชนิด ต้องการความชุ่มชื้นเล็กน้อยในช่วงแรกของการเจริญเติบโต เมื่อเจริญเติบโตเต็มที่จะทนความแห้งแล้งได้ดี ตัวไหมเป็นหนอนชนิดหนึ่ง เมื่อหนอนไหมแก่เต็มที่จะชักใยทำรังหุ้มตัว ตัวไหมจะอาศัยอยู่ในรังประมาณ 3 วัน ก็จะยุบตัวกลายเป็นดักแด้ ผู้เลี้ยงจะหั่นใบหม่อนเป็นฝอยๆ ไปเลี้ยงหนอนไหมตามช่วงระยะวัยของไหม และฝ้าดูแลตัวหนอนไหมจนชักใยเป็นดักแด้ เมื่อเขย่งรังจะได้ยินเสียงขลุกลัก จึงนำเอารังไหมไปต้มเพื่อสาวไหมออกจากรัง หลังจากนั้นจึงนำเส้นไหมไปฟอกเพื่อขจัดกาออกจากเส้นไหม แล้วจึงนำไปฟอกขาวและย้อมสีตามความต้องการ และทอเป็นผืนผ้า (อัญญาพร, 2547)

2. ฝ้าย

ฝ้ายเป็นพืชเศรษฐกิจที่สามารถปลูกกันได้ทั่วประเทศไทย เนื่องจากเป็นพืชเขตอากาศร้อน ชอบดินเหนียวปนทราย อากาศโปร่ง ไม่ชอบที่ร่มมีเงาบัง ปลูกง่าย ฝ้าย จะเริ่มปลูกในช่วงประมาณเดือนพฤษภาคม เพื่อให้ต้นฝ้ายได้รับน้ำฝนในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคม เมื่อเข้าฤดูหนาวหรือประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม ฝ้ายก็จะแก่และสมอแตกปุยดี แล้วจึงเก็บใบมาผลิตเป็นเส้นด้าย พันธุ์ฝ้ายที่นิยมปลูกทั่วไปในประเทศไทย คือ พันธุ์ฝ้ายสีตุ่นปุยฝ้ายจะมีสีตุ่นๆ หรือสีน้ำตาลอ่อนและพันธุ์ฝ้ายดอกสีขาวจะมีปุยสีขาว กลุ่มวัฒนธรรมที่นิยมใช้เส้นใยฝ้ายทอผ้ามักปลูกฝ้ายเอง และปั่นเส้นด้ายมาทอเพื่อเป็นเครื่องนุ่งห่ม เกละสิ่งทอและสิ่งทอในพุทธศาสนา กลุ่มชนเหล่านี้ ได้แก่ ไทยวน ไทลื้อ และไทพวนในภาคเหนือ ไทกรังและไททรงดำในภาคกลาง ภูไทหรือผู้ไทย ไทญ้อและไทได้ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2545)

3. ไยประดิษฐ์

ปัจจุบันมีการใช้เส้นใยประดิษฐ์ ในการทอผ้ามากขึ้นในแทบทุกภูมิภาค ส่วนหนึ่งเกิดจากความเจริญทางด้านเทคโนโลยี และวิวัฒนาการสมัยใหม่ จึงทำให้สามารถผลิตเส้นใยประดิษฐ์ได้มากขึ้น เช่น เรยอน แอซีเตต พอลิเอสเตอร์ และอะคริลิก โดยเส้นใยประดิษฐ์มีคุณสมบัติที่ดีในการทอ มีความเหนียวทำให้ทอได้ง่ายไม่ค่อขาดในขณะที่ทอ สามารถย้อมติดสีได้ง่าย สีไม่ตก เมื่อทอเป็นผืนผ้าจะมีลักษณะคล้ายผ้าไหม และผ้าฝ้าย ดูแลรักษาง่าย ทนทาน สามารถหาซื้อได้ง่าย และราคาไม่แพงเหมือนใยธรรมชาติ ไยประดิษฐ์มีหลายประเภท หลายขนาด หลายแบบ ให้เลือก

ซ็อและเล็อกใช้ ปัจจุบันกำลังได้รับความนิยมมากขึ้นในกลุ่มทอผ้าพื้นเมือง เพราะหาซ็อได้ง่าย ไม่เสียเวลาในการปลูกฝ้าย และเลี้ยงไหม (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2545)

4. สีธรรมชาติ

ขจิรัฐ (2547) กล่าวว่า สีธรรมชาติได้จากส่วนต่างๆของต้นไม้ ได้แก่ ราก แก่น เปลือก ต้น ผล ดอก เมล็ด และใบ สามารถจำแนกสีต่างๆ ได้ดังนี้

1. สีแดง ได้จากรากขยอ แก่นฝาง ลูกคำแสด เปลือกสมอ ครั่ง
2. สีคราม ได้จากต้นคราม หรือต้นห้อม ใช้รากและใบ
3. สีเหลือง ได้จากแก่นแข หรือแก่นแกแล แก่นขนุน ต้นหม่อน ขมิ้น เปลือกไม้ นมแมว แก่นสุพรรณิการ์ ดอกกรรณิการ์ ดอกดาวเรือง
4. สีทองอ่อน ได้จากเปลือกต้นมะพูด เปลือกผลทับทิม แก่นแกแล และต้นคราม ใบหูกวาง เปลือกและผลสมอพิเภก ใบส้มป่อยและผงขมิ้น ใบแค ใบสับปะรดอ่อน
5. สีดำ ได้จากผลมะเกลือ ผลกระจาก ผลเปลือกสมอ
6. สีส้ม ได้จากเปลือกและรากขยอ ดอกกรรณิการ์ (ส่วนที่เป็นสีส้ม) เมล็ดคำแสด
7. สีเหลืองอมส้ม ได้จากดอกคำฝอย
8. สีม่วงอ่อน ได้จากลูกหว่า
9. สีชมพู ได้จากต้นฝาง ต้นมหากาฬ
10. สีน้ำตาล ได้จากเปลือกไม้โกงกาง เปลือกผลมังคุด
11. สีกาบิแกมเหลือง ได้จากหมากสง แก่นแกแล
12. สีเขียว ได้จากเปลือกต้นมะริดไม้ ใบหูกวาง เปลือกสมอ ครามข้อมทับด้วยแกลง

5. สีสังเคราะห์

สีสังเคราะห์เกิดขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1856 โดย william henry perkin ซึ่งในปัจจุบันมีมากกว่า 700 ชนิด แต่สีสังเคราะห์ที่นิยมนำมาข้อมสิ่งทอพื้นเมืองนั้น (ขจิรัฐ, 2546) ได้แก่

1. สี reactive เป็นสีข้อมใยฝ้ายที่ได้รับความนิยมมาก เนื่องจากมีกรรมวิธีในการข้อมง่าย ใช้พลังงานในการข้อมสีน้อย มีสีให้เลือกมาก สีสมีความสดใส และมีความคงทนต่อการซักดีมาก แต่สีไม่ค่อยทนต่อแสงแดด และสารฟอกขาวคลอรีน

2. สี direct นิยมใช้ย้อมใยฝ้าย และใยไหม เนื่องจากกรรมวิธีในการย้อมง่าย ราคาถูก มีสีให้เลือกมาก และเมื่อนำมาย้อมจะได้สีที่มีความสดใส แต่สีมีความคงทนต่อการซักด้า สีตกง่าย การย้อมสีทับจะช่วยให้มีความคงทนต่อการซักดีขึ้น

3. สี azoic ใช้ย้อมเส้นใยฝ้าย นิยมใช้สีแดง และสีส้ม เป็นสีที่มีความคงทนต่อการซักที่เป็นด่าง สารฟอกขาว และทนต่อแสงแดด แต่จะไม่ทนต่อการซักแห้ง และการขัดถู

4. สี vat ใช้ย้อมเส้นใยฝ้าย ใยแฟลกซ์ สีที่ได้จะไม่สดใส ถ้าย้อมสีเหลืองอาจทำให้ผ้าเปื่อยขาดเร็ว เป็นสีที่มีความคงทนการซักดีมาก และทนต่อสารฟอกขาวคลอรีน

5. สี acid ใช้ย้อมใยไหม และใยขนสัตว์ เป็นสีที่มีความทนต่อการซัก และซักแห้งได้ดี ทนต่อแสงแดด และเหงื่อไคลได้หลายระดับ

6. สี modant หรือ สี chrome ใช้ย้อมใยไหม แต่สีที่ได้จะเป็นสีตุ๋นๆ มีความคงทนต่อการซัก และแสงแดดดีมาก

7. สี basic เป็นสีที่ใช้ย้อมใยไหม มีความทนทานด้า มีสีให้เลือกมาก แต่เมื่อนำไปย้อมใยประดิษฐ์สีที่ได้จะมีความทนทานมากกว่าย้อมใยธรรมชาติ

ใยไหม ใยฝ้าย และใยประดิษฐ์ ทั้งที่ย้อมด้วยสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์ สามารถนำมาผลิตเป็นสิ่งทอพื้นเมืองประเภทต่างๆ ที่มีลักษณะโครงสร้างการทอแตกต่างกัน

ประเภทของสิ่งทอพื้นเมือง

การแบ่งประเภทสิ่งทอพื้นเมืองสามารถแบ่งได้หลายวิธี แต่โดยทั่วไปมักแบ่งตามลักษณะการทอ ดังนี้

1. ผ้าทอลายขัด

ผ้าทอลายขัด หมายถึง ผ้าทอที่เกิดจากการใช้เส้นด้ายพุ่งและเส้นด้ายยืนทอสลับกัน โดยใช้เส้นด้ายสีเหมือนหรือสีต่างกันได้ ใช้ตะกอล 2 ตะกอล ให้เส้นด้ายพุ่งและเส้นด้ายยืนสอด

ขัดกันแบบขึ้นหนึ่งลงหนึ่ง (ขจีจรัส, 2547) ถ้าใช้เส้นด้ายยืนสลับสีจะได้ผ้าลายริ้วตามยาว ถ้าใช้เส้นด้ายพุ่งสลับสีจะได้ผ้าลายริ้วตามขวาง หรือถ้าใช้ทั้งเส้นด้ายพุ่ง และเส้นด้ายยืนสลับสีกัน จะได้ผ้าลายตาราง (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2545)

2. ผ้าทอขิด

ผ้าขิด หมายถึง ผ้าที่ทอโดยใช้เทคนิคการขิด ซึ่งหมายถึง การมัดช้อนขึ้น หรือ การสะกิดเส้นด้ายยืนขึ้น แล้วสอดเส้นด้ายพุ่งพิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2545) โดยใช้ตะกอ 2 ตะกอ ร่วมกับตะกอพิเศษ ใช้อุปกรณ์ในการเก็บขิด ที่เรียกว่า ไม้เก็บขิด หรือ ไม้ค้ำ (ขจีจรัส, 2547) หรือ การใช้ไม้เก็บขิดสะกิดช้อนเครือเส้นยืนขึ้น เป็นจังหวะตามลวดลายตลอดหน้าผ้าและพุ่งกระสวยสอดเส้นด้ายพุ่งพิเศษไปตลอดแนวเครือเส้นด้ายยืนที่ถูกมัดช้อนขึ้น ชองจังหวะของความถี่ห่างถูกกำหนดโดยไม้เก็บขิด ให้เกิดเป็นลวดลาย (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2545)

3. ผ้าทอจก

ผ้าจก หมายถึง ผ้าที่ทอโดยใช้เทคนิคจก ซึ่งหมายถึง การล้วง ยกหรือจก เป็นเทคนิคการทำลวดลายบนผืนผ้าโดยการเพิ่มเส้นด้ายพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วงๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้าผ้า ใช้ไม้ ขนเม่นหรือนิ้วมือ ยกหรือจกด้ายเส้นยืนขึ้นแล้วใส่เส้นด้ายพุ่งพิเศษเข้าไป จึงสามารถออกแบบลวดลายและสีสันของผ้าจกได้ซับซ้อน และเพิ่มสีสันในลวดลายและสีสันของผ้าได้หลากหลายมากขึ้น นิยมทอเป็นตีนชิ้น เพื่อนำมาต่อกับตัวชิ้น จึงเรียกว่าชิ้นตีนจก (สิทธิชัย, ม.ป.ป.)

4. ผ้าทอยกดอก

ผ้าทอยกดอก หมายถึง ผ้าที่ทอโดยใช้เทคนิคการยกดอก ซึ่งหมายถึง การคัดเก็บลายด้วยไม้เรียวยปลายแหลม ตามลวดลายที่กำหนดจนครบ คัดยกเส้นด้ายยืนขึ้นเป็นจังหวะลวดลายเฉพาะ แล้วสอดเส้นด้ายพุ่งไปเป็นแนวทอและทบตามลายที่คัดไว้ ทอจนเต็มลาย (สิทธิชัย, ม.ป.ป.) หรือ เป็นผ้าที่เกิดจากการทอที่ไม่เรียบด้วยด้ายเชิดขึ้น เรียกว่า “เส้นยก” ด้ายที่จมลง เรียกว่า “เส้นข่ม” (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2545) ลวดลายผ้าทอยกดอก

คล้ายกับการทอจิดมาก แต่สามารถแยกได้โดยการดึงเส้นด้ายที่เสริมพิเศษ ผ้าจิดนั้นเมื่อดึงด้ายเสริมพิเศษออกเนื้อผ้าจะไม่เสียหายเพียงแต่ลวดลายจะหายไป แต่ถ้าเป็นผ้าทอขกดอกเมื่อดึงเส้นด้ายพุ่งของส่วนลวดลายออกเนื้อผ้าจะเสียหาย (ขจีจรัส, 2547)

5. ผ้าทอมุก

ผ้าทอมุก หมายถึง ผ้าที่ทอโดยใช้เทคนิคการเพิ่มเส้นด้ายยืนพิเศษเข้าไปในผืนผ้า โดยจะเตรียมเส้นด้ายยืนพิเศษไว้ตอนบนของกี่เหนือเส้นด้ายยืนชุดปกติที่ขึงไว้ ลวดลายที่เกิดบนผืนผ้าขึ้นอยู่กับการใช้ตะกอลอยยกเส้นด้ายพิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2545; ลีทธิชัย, ม.ป.ป.)

6. ผ้าทอเกาะหรือล้วง

ผ้าทอเกาะหรือล้วง หมายถึง ผ้าทอลายขัด ใช้เส้นด้ายพุ่งหลายๆ สี เป็นช่วงๆ ด้วยการเกี่ยวหรือผูกเป็นห่วง (Hook and Dove-Tail) รอบเส้นด้ายยืน ไปตามช่วงจังหวะของลาย (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2545) เทคนิคนี้ในปัจจุบันเรียกว่า “ล้วง” ซึ่งเป็นที่รู้จักในนาม ผ้าลายน้ำไหล

7. ผ้าทอมัดหมี่

ผ้าทอมัดหมี่ หมายถึง ผ้าที่ทอจากด้ายหรือไหมที่ผูกมัดแล้วข้อมโดยการติดผูกให้เป็นลวดลายก่อนการข้อมสี (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2545) ซึ่งผู้ทอต้องออกแบบลวดลายไว้ก่อนถ้าต้องการหลายสีต้องมัดและข้อมจนครบตามจำนวนสีที่ต้องการ แล้วจึงนำไปทอด้วยเทคนิคการทอลายขัด ลวดลายที่เกิดขึ้นจะเกิดตามรอยที่มัดข้อม ผ้ามัดหมี่มี 3 ลักษณะ คือ ผ้ามัดหมี่เส้นด้ายพุ่ง ผ้ามัดหมี่เส้นด้ายยืน และผ้ามัดหมี่สองทาง (มัดทั้งเส้นด้ายพุ่งและเส้นด้ายยืน) (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543ก)

ลวดลายสิ่งทอพื้นเมือง

ลวดลายของผ้าไทยได้ถือกำเนิดก่อนประวัติศาสตร์มาช้านาน ซึ่งหลักฐานที่พบเกี่ยวกับลวดลายผ้าที่เก่าแก่ที่สุดอยู่บนกำไลสำริด ที่แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยมีอายุประมาณ 3,000 ปีมาแล้ว ลวดลายการทอที่พบเป็นลายขัด ต่อมามีการพัฒนาเป็นลายสอง ลายเรขาคณิต ลายพรรณพฤกษา ลายสัตว์ ลายคน ฯลฯ จนเกิดเป็นลวดลายที่ซับซ้อนหลายร้อยลาย (อรไท, 2537) โดยลวดลายส่วนใหญ่เป็นลวดลายที่จดจำ หรือได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษโดยการลอกเลียนแบบอย่างไว้ ทั้งลวดลายและกรรมวิธีการทอผ้า ดังที่ปรากฏอยู่บนผืนผ้าในปัจจุบัน (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543 ก)

ลวดลายของสิ่งทอพื้นเมืองของไทยสามารถจำแนกเป็น 2 กลุ่มด้วยกัน คือ (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543 ข)

1. กลุ่มลายเรขาคณิต เช่น ลายสี่เหลี่ยม ลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ลายสามเหลี่ยม และลายเส้นตรง เป็นต้น

2. กลุ่มลายธรรมชาติ สามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มย่อย ได้แก่

2.1 กลุ่มลายสัตว์ ได้แก่ ลายช้าง ลายม้า ลายนาค ลายหงส์ ลายนกยูง ลายรังผึ้ง หรือ ลายเกล็ดเต่า เป็นต้น

2.2 กลุ่มลายพันธุ์ไม้ ได้แก่ ลายต้นสน ลายดอกมะลิ ลายดอกพิกุล ลายดอกสร้อย ลายผักแว่น ลายดอกแก้ว เป็นต้น

2.3 กลุ่มลายสิ่งของเครื่องใช้ ได้แก่ ลายโคม ลายเชิงเทียน ลายปราสาท หรือลายธรรมาสัน เป็นต้น

2.4 กลุ่มลายเบ็ดเตล็ด ได้แก่ ลายน้ำไหล ลายพระพุทธรูป ลายพุ่มข้าวบิณฑ์หรือลายแปดขอ เป็นต้น

สิ่งทอพื้นเมืองแต่ละประเภท มีลวดลายที่แตกต่างกัน (จจิรัฐ, 2547) ได้แก่

1. ลวดลายผ้าจก

ผ้าจก มีลายพื้นฐาน 9 ลาย คือ ลายสี่เขา ลายแปดเขา ลายสิบสองเขา ลายดอกมณฑิพ
หก (ลายสิบหกเขา) ลายเครือ่น้อย ลายเครือกลาง ลายเครือใหญ่ ลายน้าอ่าง ลายสองห้อง

2. ลวดลายผ้ามัดหมี่ สามารถแบ่งได้ดังนี้

2.1 ลายสัตว์ เช่น ลายนาค ลายเมงมูม ลายนก และไก่ ลายก้ามปู ลายนกยูง
ลายงูเหลือม ลายเต่า

2.2 ลายพันธุ์ไม้ เช่น ลายต้นสน ลายดอกแก้ว ลายใบไม้

2.3 ลายเรขาคณิต เช่น ลายโคมห้า ลายโคมเจ็ด ลายตะเกาหลงเกาะ ลายเอี้ยนน้อย
ลายข้าวหลามตัด

2.4 ลายสิ่งของเครื่องใช้ เช่น ลายขอ ลายขอสลัดดอก ลายกระบวย

2.5 ลายสิ่งก่อสร้าง เช่น ลายปราสาท ลายหอกอิฐ

2.6 ลายดัดแปลง เช่น ลายไทย ลายสมัยใหม่ ลายกนก

3. ลวดลายผ้าขิด

ลวดลายของผ้าขิดจะประกอบด้วยลายหลักและลายเฝ้า ลายหลักมีลักษณะเด่นชัด และ
มีขนาดใหญ่ ส่วนลายเฝ้าจะมีขนาดเล็กเป็นแถบใช้ประกอบลายหลัก

ลวดลายผ้าจิด แบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 แบ่งเป็นจิดลายสัตว์ ลายพันธุ์ไม้ ลายสิ่งของเครื่องใช้ และลายเบ็ดเตล็ด

ลักษณะที่ 2 แบ่งเป็นลายที่ได้มาจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริง ลายที่ได้มาจากรูปแบบทางเรขาคณิต ลายที่สร้างขึ้นมาเพื่อการตกแต่ง และลายที่ได้จากเทคนิคการทำ

ลักษณะที่ 3 แบ่งเป็นลายเรขาคณิต ลายจากธรรมชาติและสิ่งของเครื่องใช้ ลายพัฒนา และลายผสม

ตัวอย่างลายผ้าจิด ได้แก่ ลายสมเด็จฯ ลายกำมปู ลายดอกแก้ว ลายแมงมุม ลายกาบชบา ลายเป็ย ลายดอกพิกุล ลายแดงโม ลายร้อยปี ลายเครือ ลายกระดุมทอง ลายดอกรัก ลายบุทะเล ลายเฟื่องฟ้า ลายพุดซ้อน ลายนายก (พลเอกเปรม) ลายดอกจันทร์ ลายกัญแจประยุคต์ ลายแมงมุมประยุคต์ ลายกาบชบาประยุคต์ และลายดอกกาเหว่า เป็นต้น

ลวดลายผ้าจิด ที่ใช้ในโอกาสต่างๆ ได้แก่

1) จิดดอกจิด	ใช้ทำบุญงานบวชนาค
2) จิดแมงเงา	ใช้รับแขกที่บ้าน ลายคล้ายแมงป่องแต่ตัวเล็กกว่า
3) จิดกาบใหญ่	ใช้ไหว้ผู้ใหญ่ เป็นชื่อที่ตั้งขึ้นโดยไม่มีมีความหมาย
4) จิดกาบน้อย	ใช้แต่งห้องรับลูกเขย
5) จิดตะเกาหลงเกาะ	ใช้ในงานบวชนาค
6) จิดดอกแก้ว	ใช้ไหว้ผู้ใหญ่
7) จิดขอ	ใช้แต่งห้องรับแขก
8) จิดช้าง	ใช้ในโอกาสทำบุญบ้าน สำหรับถวายพระสงฆ์
9) จิดงูเหลือม	เก็บไว้ใช้ในครัวเรือน
10) จิดดอกจัน	ใช้ในวันสงกรานต์
11) จิดหมากโม	สำหรับใช้ภายในครัวเรือน
12) จิดกระแจบไซ	ใช้ภายในบ้าน ถือเป็นสิริมงคล
13) จิดแมงงอด	เก็บไว้ใช้ในครัวเรือน
14) จิดขันกระหย่อง	ขันใส่ดอกไม้บูชาพระบนแท่นบูชา

4. ลวดลายผ้ายกดอก

ลายที่นิยมทอ ได้แก่ ลายราชวัตร ลายดอกกรัก ลายบุหงา ลายลูกแก้ว ลายพริกไทย ลายตาหมากรุก ลายสมุก ลายดอกมะลิ ลายบัว ลายก้านแย่ง และลายสัตว์ต่างๆ

การกำหนดสีของสิ่งทอพื้นเมือง

การกำหนดสีสำหรับสิ่งทอพื้นเมืองในการนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆนั้น กระทำเพื่อให้เกิดความงดงาม และดึงดูดความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 แบบ ได้ดังนี้ (นวลจิตต์, ม.ป.ป.)

1. การใช้สีแบบ 2 สี

การใช้สีที่อยู่ใกล้เคียงกันในวงจรสี 2 สี เพื่อให้ง่ายต่อการนำมาใช้กับลายผ้า หรือการใช้สีอ่อน-แก่ เช่น การใช้สีแดงอมส้มคู่กับสีส้ม สีเขียวคู่กับสีเขียวอมฟ้าหรือสีฟ้า เป็นต้น ลายผ้าที่มีการไล่โทนสีจะมีผลต่อสายตาในการมองเห็นที่แตกต่างกัน อยู่ที่ความละเอียดหรือหยาบ และสามารถดึงดูดความสนใจของผู้พบเห็นในระยะใกล้และไกลได้

2. การใช้สีแบบ 3 สี

การเลือกใช้สีคู่ตรงข้ามและสีใกล้เคียงในวงจรสี เพื่อกำหนดสีของผืนผ้า ต้องระวังเรื่องเปอร์เซ็นต์สีที่ใช้ เช่น การเลือกใช้ สีส้ม 60-70 % สีเหลือง 10-20 % และใช้สีคู่ตรงข้ามเป็นสีเขียว ไม่ควรใช้สีเกิน 20 % ของผืนผ้าทั้งหมด การเลือกใช้สีผ้าแบบ 3 สี ไม่ว่าจะเป็นลายผ้าประเภทใด เมื่อมองดูโดยรวมจะต้องบอกได้ว่าสีหลักที่ใช้ในผืนผ้าคือสีใด โดยเป็นสีที่ใช้ปริมาณมากที่สุดของผืนผ้า

3. การใช้สีแบบหลายสี

การเลือกใช้สีในลักษณะนี้ ต้องอาศัยประสบการณ์และความชำนาญในเรื่องสีของแต่ละบุคคล ถ้าใช้สีในกลุ่มนี้เป็นจะทำให้ผลงานที่ออกมานั้นสวยงาม ซึ่งผู้ผลิตผ้าพื้นเมืองนิยมใช้สีประเภทนี้ที่สุดแต่จะใช้สีที่มีความสดมากและไม่ลดความสดของบางสีลง จึงทำให้ผ้าพื้นเมืองบางผืนนั้นหมดคุณค่าไป เช่น ผ้าไหมมีความเงางามของสีผ้าจึงไม่ควรใช้สีที่มีความสดมากเพื่อไม่ให้สีมาข่มความงามของผิวผ้า เป็นต้น

การใช้สีจำนวนมากหลากหลายสี สามารถนำมาใช้กับผ้าทอพื้นเมืองได้ แต่ต้องมีการใช้สีที่ทำให้ดูกลมกลืนและนุ่มนวล ลดการใช้สีสด หรือสีคู่ตรงข้ามที่ตัดกันมากเกินไป โดยใช้สีธรรมชาติหรือสีสังเคราะห์ในการย้อมก็ได้

จากหัวข้อสิ่งทอพื้นเมืองที่ได้กล่าวมาในข้างต้น จะเห็นได้ว่าสิ่งทอพื้นเมืองนั้นมีประเภทและลวดลายที่มีความหลากหลาย จึงน่าที่จะนำมาใช้ประดับตกแต่งภายในห้องพักโรงแรมประเภทต่างๆ ที่มีระดับมาตรฐานแตกต่างกันได้

โรงแรม

ขจิต (2543) ให้ความหมายของ “โรงแรม” (hotel) ตามพระราชบัญญัติโรงแรม 2478 มาตรา 3 หมายถึง สถานที่ทุกชนิดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับสินจ้าง สำหรับคนเดินทางหรือบุคคลที่จะหาที่อยู่หรือที่พักชั่วคราว จะต้องประกอบด้วยการจัดบริการเครื่องดื่ม อาหาร ให้แก่ผู้พักตามความต้องการได้ มีกำหนดไว้ในมาตรา 25 ว่า “เคหะสถานใดใช้เป็นบ้านพักดังกล่าว คือใช้เฉพาะเป็นที่รับบุคคลที่ประสงค์จะไปพักอาศัยอยู่ระยะเวลาอย่างน้อยหนึ่งคืน มิได้ขายอาหารหรือเครื่องดื่มใดๆแก่ผู้พักเป็นปกติธุระแก่ประชาชน ไม่ถือว่าเป็นโรงแรมตามความหมายแห่งพระราชบัญญัตินี้”

นอกจากนี้พระราชบัญญัติโรงแรมของประเทศไทยกำหนดว่า โรงแรม คือ สถานที่ประกอบการที่ผู้ประกอบการจะต้องมีอาหาร เครื่องดื่ม และที่พักไว้บริการคนเดินทางที่จ่ายค่าบริการนั้น (ขจิต, 2543)

การแบ่งระดับโรงแรม

1. การแบ่งระดับโรงแรมตามมาตรฐานสากล

สมาคมยานยนต์แห่งสหรัฐอเมริกา (The Automobile Association : AA) ได้จัดระดับโรงแรมโดยใช้สัญลักษณ์ ★ ตามลักษณะของสิ่งอำนวยความสะดวกที่โรงแรมจัดไว้ให้บริการแขก (ปิยพรรณ, 2545) ดังนี้

1.1 โรงแรมระดับ 1 ดาว (★) เป็นโรงแรมขนาดเล็ก มีสิ่งอำนวยความสะดวก การประดับตกแต่งไม่มาก ไม่มีห้องน้ำภายในห้องพัก แต่มีห้องน้ำเป็นแบบรวม มีบริการอาหารและเครื่องดื่มสำหรับผู้พักค้างคืน ส่วนใหญ่ไม่สามารถเปิดให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่เป็นชาวต่างชาติได้

1.2 โรงแรมระดับ 2 ดาว (★★) เป็นโรงแรมที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกมาตรฐานห้องพักที่เปิดบริการมากกว่า 20 เปอร์เซนต์จะมีห้องน้ำในตัว และมีระบบน้ำร้อน-น้ำเย็น

1.3 โรงแรมระดับ 3 ดาว (★★★) เป็นโรงแรมที่มีมาตรฐานการอำนวยความสะดวกในห้องพักมากขึ้น สองในสามของห้องพักที่เปิดให้บริการจะมีห้องน้ำในตัว มีระบบน้ำร้อน-น้ำเย็น มีบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มตลอดทั้งวัน

1.4 โรงแรมระดับ 4 ดาว (★★★★) เป็นโรงแรมที่มีมาตรฐานการอำนวยความสะดวกในห้องพัก ส่วนอื่นๆ ของโรงแรมและด้านบริการที่มีมาตรฐานสูง ห้องพักทุกห้องมีห้องน้ำในตัวและระบบน้ำร้อน-น้ำเย็น

1.5 โรงแรมระดับ 5 ดาว (★★★★★) เป็นโรงแรมที่มีมาตรฐานการอำนวยความสะดวกในห้องพัก ส่วนอื่นๆ ของโรงแรมและด้านการบริการที่มีมาตรฐานสูงสุดเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ

2. การจัดระดับโรงแรมตามมาตรฐานของไทย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ร่วมกับมูลนิธิพัฒนามาตรฐานและบุคลากรในอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว สมาคมโรงแรมไทย (THA) สมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว (ATTA) และสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้จัดทำมาตรฐานโรงแรมในประเทศไทย เพื่อยกระดับและส่งเสริมมาตรฐานการบริการด้านที่พักของไทยให้ได้มาตรฐาน ทัดเทียมกับโรงแรมชั้นนำในต่างประเทศ สร้างการยอมรับและความเชื่อถือให้กับทั้งผู้บริโภครวมและผู้ที่เกี่ยวข้องในธุรกิจโรงแรม ผู้ใช้บริการสามารถเลือกใช้โรงแรมที่ให้บริการได้ตรงกับความต้องการของตน ปัจจุบันมีโรงแรมเข้าร่วมโครงการซึ่งผ่านการรับรองมาตรฐานโรงแรมระดับ 2 – 5 ดาว ทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 119 โรงแรม มาตรฐานโรงแรมไทยมีตั้งแต่ระดับ 1 ดาว ไปจนถึง 5 ดาว (มูลนิธิพัฒนามาตรฐานและบุคลากรในอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว, 2549) ดังนี้

2.1 โรงแรมระดับ 1 ดาว (★) เป็นโรงแรมที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานทั่วไป อาทิ ห้องพักมีขนาดไม่เล็กกว่า 10 ตารางเมตร พร้อมเตียงขนาด 3 ฟุต กระจกแต่งหน้า ถึงขยะ ใต้เท้า เก้าอี้ ภายในห้องน้ำมีผ้าเช็ดตัวและกระดาษชำระไว้บริการ

2.2 โรงแรมระดับ 2 ดาว (★★) มีเฟอร์นิเจอร์ตกแต่งภายในโรงแรม และสิ่งอำนวยความสะดวกทั่วไปไว้บริการ อาทิ ห้องพักที่มีขนาดไม่เล็กกว่า 14 ตารางเมตร มีตาแมว โชว์คีย์ประตู พร้อมเตียงขนาด 3 ฟุต กระจกแต่งหน้า ถึงขยะ ใต้เท้า เก้าอี้ น้ำดื่ม โทรทัศน์ขนาด 14 นิ้วขึ้นไป และโทรศัพท์ติดต่อภายใน ห้องน้ำแบบชักโครก มีผ้าเช็ดตัวและกระดาษชำระ

2.3 โรงแรมระดับ 3 ดาว (★★★) มีสิ่งอำนวยความสะดวกระดับปานกลาง อาทิ ห้องพักขนาดไม่น้อยกว่า 18 ตารางเมตร ซึ่งมีโทรทัศน์ขนาด 14 นิ้วขึ้นไปพร้อม รีโมทคอนโทรล ตู้เสื้อผ้า ไฟหัวเตียง เครื่องเขียน ในห้องน้ำมีอ่างอาบน้ำ ระบบน้ำร้อน-น้ำเย็น สบู่ หมวกอาบน้ำ แก้ว ผ้าเช็ดหน้า ผ้าเช็ดเท้า ถูใส่ผ้าอนามัย บริการอื่นๆ ที่มี เช่น การบริการ ห้องพัก ร้านอาหาร ห้องประชุมและอุปกรณ์ที่จำเป็น ศูนย์ธุรกิจ ห้องน้ำสาธารณะ ห้องน้ำคนพิการ เป็นต้น

2.4 โรงแรมระดับ 4 ดาว (★★★★) มีการตกแต่งที่สวยงาม พร้อมด้วยบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิ ห้องพักมาตรฐานซึ่งกว้างกว่า 24 ตารางเมตร ภายในมีเตียงขนาด ไม่น้อยกว่า 3.5 ฟุต โทรทัศน์ขนาด 20 นิ้วขึ้นไปที่มีรายการให้ชมมากกว่า 8 ช่องรายการ ตู้เย็น มินิบาร์ กาต้มน้ำร้อนพร้อมชา กาแฟ ชุดขัดรองเท้า ถูซักผ้า เสื้อคลุมอาบน้ำ รองเท้าแตะ โทรศัพท์ที่สามารถโทรทางไกล / ต่างประเทศได้โดยตรง ห้องน้ำที่มีเครื่องใช้ครบถ้วน อุปกรณ์ ในห้องน้ำที่เพิ่มเติมจากระดับ 3 ดาว คือ โฟมอาบน้ำ แชมพู ผ้าเช็ดมือ อุปกรณ์เย็บผ้า ไม้ร่อนแปม ปลั๊กไฟสำหรับโคนหวด มีห้องชุดให้บริการ 2 แบบ นอกจากนี้ยังมีห้องอาหาร ห้องออกกำลังกายที่มีอุปกรณ์มากกว่า 5 ชนิด ห้องอบไอน้ำ ห้องนวด สระว่ายน้ำ ศูนย์ธุรกิจ ห้องประชุม ใหญ่และ ห้องประชุมย่อยอีกไม่น้อยกว่า 2 ห้อง มีระบบการตรวจเช็คและอุปกรณ์ด้านความปลอดภัย

2.5 โรงแรมระดับ 5 ดาว (★★★★★) มีการตกแต่งที่สวยงามทั้งภายนอก และภายใน เพียบพร้อมด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่ประทับใจ อุปกรณ์เครื่องใช้ ต่างๆ ได้รับการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดี ห้องพักมาตรฐานกว้างกว่า 30 ตารางเมตร พร้อมเตียง สะอาดขนาดไม่น้อยกว่า 4 ฟุต โทรทัศน์ขนาด 20 นิ้วขึ้นไป ซึ่งมีรายการให้ชมมากกว่า 12 ช่อง รายการ ตู้เย็น มินิบาร์ และอุปกรณ์การติดต่อสื่อสารที่ครบครัน ห้องน้ำขนาดใหญ่ สุขาภัณฑ์ สะอาด สวยงาม เครื่องใช้ครบถ้วน พร้อมเครื่องชั่งน้ำหนัก และโทรศัพท์ฟองอยู่ภายนอก นั้น ยังมีห้องชุดให้เลือกใช้บริการถึง 3 แบบ ห้องอาหารซึ่งให้บริการทั้งอาหารไทยและอาหาร นานาชาติ ห้องออกกำลังกายที่มีอุปกรณ์มากกว่า 7 ชนิด ห้องอบไอน้ำ อ่างจากูลซี่ ห้องนวด สระว่ายน้ำ ห้องประชุมใหญ่ที่มีอุปกรณ์ครบถ้วน พร้อมห้องประชุมย่อยอีกไม่น้อยกว่า 4 ห้อง มี ระบบการตรวจเช็คความปลอดภัยและอุปกรณ์ที่ทันสมัย

ปัจจุบันมีโรงแรมเข้าร่วมโครงการซึ่งผ่านการรับรองมาตรฐานโรงแรมระดับ 2 – 5 ดาว ทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 119 โรงแรม

ประเภทของโรงแรม

การแบ่งประเภทของโรงแรมอาจแบ่งได้ ดังต่อไปนี้

1. แบ่งตามสถานที่ตั้ง (ขจิต, 2543) ได้แก่

1.1 โรงแรมย่านชุมชน (city hotel) อยู่ย่านชุมชนใจกลางเมืองใกล้แหล่งธุรกิจ ร้านค้า ฯลฯ ซึ่งห้องพักมีราคาแพงเนื่องจากความได้เปรียบเรื่องสถานที่ ลูกค้าเป็นนักธุรกิจ

1.2 โรงแรมชานเมือง (city smaller hotel) อยู่แถบชานเมืองมีสภาพแวดล้อมที่เงียบสงบ ราคาห้องพักมีตั้งแต่ปานกลางจนถึงราคาต่ำ ลูกค้ามักเป็นนักท่องเที่ยวระดับกลาง และองค์กรต่างๆ

1.3 โรงแรมตากอากาศ (resort hotel) อยู่ตามเนินเขาและชายหาด ลูกค้าเป็นพวกที่หยุดงานไปพักผ่อน มีกิจกรรมอื่นๆ ไว้บริการ

1.4 โรงแรมสนามบิน (airports hotel) อยู่ตามสนามบินหรือใกล้สนามบิน ลูกค้ามักเป็นผู้โดยสารที่มาพักระหว่างเดินทางเพียงไม่กี่ชั่วโมง

1.5 โมเต็ล (motel) มาจากการรวมคำระหว่าง motor และ hotel เข้าด้วยกัน อยู่ระหว่างทางหลวงระหว่างจังหวัด ลูกค้ามักเป็นนักเดินทางที่ค้างเพียงคืนเดียว

1.6 อินน์ (inn) โรงแรมที่มีขนาดเล็กที่สุด มีอยู่ทั่วไปทั้งในเมืองและนอกเมือง เป็นแม่แบบของโรงแรมสมัยใหม่

2. แบ่งตามขนาด (ขจิต, 2543) ได้แก่

2.1 โรงแรมขนาดเล็ก มีห้องพักต่ำกว่า 25 ห้อง

2.2 โรงแรมขนาดกลาง มีห้องพัก 25 ถึง 100 ห้อง

2.3 โรงแรมขนาดใหญ่ มีห้องพักตั้งแต่ 100 ห้องขึ้นไป

2.4 โรงแรมขนาดใหญ่มาก มีห้องพักตั้งแต่ 300 ห้องขึ้นไป มีเปอร์เซ็นต์มากที่สุดในปัจจุบัน

3. แบ่งตามการคิดราคาห้องหรือลักษณะการดำเนินงาน (มัณฑนาสถาปัตยกรรม, 2525) ได้แก่

3.1 European Plan โรงแรมที่คิดเพียงอัตราราคาค่าห้องพัก ส่วนค่าอาหารจะคิดบริการเพิ่ม

3.2 American Plan โรงแรมคิดอัตราห้องพักพร้อมกับค่าอาหาร ซึ่งอาจจะเป็น 2-3 มื้อ ไม่ยกเว้นกรณีแขกที่ไม่รับบริการอาหาร เพื่อเป็นการบริการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ

3.3 Dual Plan หรือ Continental Plan โรงแรมที่จัดบริการไว้ทั้ง 2 อย่าง คือ คิดอัตราห้องพักกับค่าอาหาร หรือคิดอัตราค่าห้องพักเพียงอย่างเดียว ให้ผู้ใช้บริการได้มีโอกาสเลือกใช้บริการ

4. แบ่งตามระยะเวลาการพักของลูกค้า (มัณฑนาสถาปัตยกรรม, 2525) ได้แก่

4.1 Transient คือ โรงแรมที่แขกใช้บริการชั่วคราว หรือระยะเวลาสั้นๆเพียง 1 วัน หรือน้อยกว่านั้น ไม่มีการจองห้องพัก มีที่จอดรถประมาณ 50 คัน โรงแรมประเภทนี้โดยมากจะอยู่นอกเมือง

4.2 Residency Hotel คือ โรงแรมที่แขกผู้พักมาดำเนินธุรกิจที่ต้องใช้เวลา เพื่อทำสัญญา ซึ่งต้องใช้เวลาพักยาวนาน เป็นเดือนหรือเป็นปี โรงแรมประเภทนี้ต้องมีบริการส่วนที่ดี และสิ่งอำนวยความสะดวก ทางโรงแรมมีการทำสัญญาคงไว้กับลูกค้า

4.3 Resort Hotel คือ โรงแรมที่ผู้พักต้องการพักผ่อนหรือพักผ่อน โดยมากจะอยู่บริเวณแหล่งท่องเที่ยว เน้นการบริการสำหรับนักท่องเที่ยวมาพักผ่อน ระยะเวลาที่แขกมาพักตั้งแต่ 7 วันขึ้นไปถึงเป็นเดือน

4.4 Commercial Hotel คือ โรงแรมที่ตั้งอยู่ในเมืองใหญ่หรือเมืองสำคัญในย่านธุรกิจต่างๆ ระยะเวลาที่แขกมาพักอยู่ในราว 1-5 วัน แต่ส่วนใหญ่ 3-5 วัน

5. แบ่งตามชนิดของลูกค้า (มัณฑนาสถาปัตย์, 2525) ได้แก่

5.1 Business คือ โรงแรมสำหรับนักธุรกิจ โดยมากจะอยู่ตามเมืองใหญ่ ผู้พักจะมาดำเนินธุรกิจส่วนตัว

5.2 Leisure คือ โรงแรมสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อมาพักผ่อนหรือท่องเที่ยว โดยมากจะอยู่ตามสถานที่ตากอากาศทั่วไป

5.3 Sports คือ โรงแรมสำหรับนักกีฬาเพื่อเข้ามาแข่งขันกีฬาตามวาระต่างๆ โดยมากจะอยู่ใกล้กับสถานที่ที่มีการจัดการแข่งขัน

รูปแบบการตกแต่งห้องพัก

การตกแต่งห้องพักในโรงแรมมีสไตล์ต่างๆ (กาญจนา, 2547) ดังต่อไปนี้

1. สไตล์มินิมัลลิสม์ (minimalisms style) คือ การตกแต่งสไตล์นี้ เป็นการตกแต่งเพื่อให้ได้บรรยากาศโล่ง โปร่ง สบาย ตามแนวทางของมินิมัลลิสม์ นอกเหนือไปจากการตกแต่งที่ไม่เน้นรายละเอียด และประดับตกแต่งด้วยของน้อยชิ้น เหมาะกับห้องที่มีพื้นที่จำกัดหรือผู้ที่อยู่อาศัยที่ชื่นชอบสไตล์การตกแต่งที่เรียบง่าย สะอาดตา แต่เสริมการกำหนดแสงสว่างที่มีพื้นผิวต่างกัน ทำให้ห้องเกิดบรรยากาศและมีมิติ

การใช้สีในการตกแต่งห้องสไตล์นี้นิยมใช้สีในกลุ่มเอิร์ธโทน ได้แก่ สีขาว สีครีม สีเนื้อไม้ธรรมชาติ สีเขียวเข้มไปจนถึงเขียวอ่อน

2. สไตล์โมเดิร์น (modern style) คือ การตกแต่งสไตล์โมเดิร์น สามารถใช้ได้กับห้องทั่วไป โดยเฉพาะห้องที่มีพื้นที่ค่อนข้างจำกัด เนื่องจากการใช้เส้นสายของเครื่องเรือนจะช่วยให้ดูโปร่ง และกว้างขึ้น เพราะเครื่องเรือนส่วนใหญ่มีรูปร่างปราดเปรียว เรียบง่าย สื่อแสดงออกถึงความตรงไป ตรงมา

การใช้สีในการตกแต่งห้องนิยมนีชาว คำ หรือสีที่ดูฉลาด เช่น แม่สีต่างๆ สีที่ดูขัดแย้งกัน โดยเลือกใช้ตามความเหมาะสม

3. สไตล์คันทรี่ (country style) คือ การตกแต่งสไตล์นี้ไม่สามารถกำหนดรูปแบบหรือเอกลักษณ์ได้อย่างชัดเจน เพราะ คำว่า “country style” นั้น หมายถึง ชนบท ซึ่งชนบทแต่ละแห่งจะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างกัน นอกจากว่าจะตกแต่งโดยอาศัยบริบทท้องถิ่น ซึ่งได้แก่รูปแบบที่เป็นชนบท การสื่อถึงการดำรงชีวิต อาชีพ และความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น การใช้วัสดุที่เป็นพื้นบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในท้องถิ่น นอกจากนี้วัสดุธรรมชาติยังให้สัมผัสที่แลดูเป็นธรรมชาติ ทำให้ได้รู้ลักษณะของการตกแต่งที่ให้อารมณ์สบาย น่าพักผ่อน และมีความสวยงามตามท้องถิ่น

4. สไตล์ตะวันออก (oriental style) คือ การตกแต่งแบบตะวันออก มีลักษณะของการนำเอาสัญลักษณ์ หรือกลิ่นอายแบบตะวันออกต่างๆ มาทำให้มีรูปลักษณ์ที่ดูเป็นสากล มีความหรูหรา สง่างาม ในขณะเดียวกันก็แฝงไว้ด้วยความอบอุ่น น่าสบาย และความเป็นกันเองตามแบบฉบับของความเป็นตะวันออก

การตกแต่งแบบตะวันออกที่ชาวต่างชาติส่วนใหญ่รู้จักและนิยมคือแบบจีนและญี่ปุ่น เนื่องจากจีนและญี่ปุ่นเป็นชาติที่มีการติดต่อซื้อขาย ถ้ายทอดวัฒนธรรมซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่องมานาน รูปแบบของวัฒนธรรมของทั้งสองชาตินี้มีความเป็นตัวของตัวเองสูงมากจนมีอิทธิพลไปสู่วัฒนธรรมอื่นได้ นอกจากนี้ เส้นสาย สี สัน ลวดลายที่ใช้นั้นให้ความรู้สึกร่วมสมัยอยู่เสมอ จึงเป็นที่นิยม

5. สไตล์ร่วมสมัย (contemporary style) คือ การตกแต่งร่วมสมัย เป็นการตกแต่งที่ผสมผสานระหว่างสมัยใหม่กับเก่าเข้าด้วยกัน มีลักษณะของความเป็นกลางไม่ได้บ่งบอกถึงสไตล์ที่แน่นอนหรือชัดเจน แต่มีหลักอยู่ที่ความสอดคล้อง กลมกลืน และความสบายเป็นสำคัญ

การตกแต่งแนวนี้มีข้อเสียอยู่ที่การเลือกใช้เครื่องเรือน ของตกแต่ง หรือองค์ประกอบต่างๆที่มีความหลากหลายมาจัดวางร่วมกัน ก่อให้เกิดความสวยงามแต่ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจทางด้านศิลปะและมีความชำนาญพอสมควร เหมาะสำหรับบ้านทุกแบบและยังเป็นรูปแบบที่ไม่ล้าสมัย

6. สไตลต์คลาสสิก (classic style) คือ รูปลักษณะคลาสสิก ประกอบขึ้นด้วยปัจจัยหลายประการ ตั้งแต่สถานที่ซึ่งอาจต้องแสดงถึงความใหญ่โต โปรงโล่ง ประตู หน้าต่างบานใหญ่กว่าปกติ ผนังมีการประดับตกแต่งเป็นอย่างดี เดินคิ้วประดับบัว เพดาน ฝ้า ผนัง ในส่วนของเครื่องเรือนก็มักจะมีรูปร่างสวยงามในแบบอดีตเช่น หลุยส์ หรือแบบอังกฤษ การเลือกใช้วัสดุจะก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่หรูหรา สง่างาม ใช้ผ้าที่มีเนื้อมันแวววาว รวมทั้งแสงไฟซึ่งจะให้บรรยากาศที่สว่างสดใส และเน้นให้เกิดความงามเฉพาะจุดที่ต้องการ

ด้านสีสัน การตกแต่งแนวนี้ประเทศไทยมักใช้สีอ่อน เพื่อเน้นให้เกิดความสบายตาเหมาะสมกับบรรยากาศแบบเมืองร้อน แต่ในชาติตะวันตกนิยมใช้สีค่อนข้างเข้มเป็นหลัก

จากรูปแบบการตกแต่งห้องพักภายในโรงแรมนั้น สามารถนำสิ่งทอพื้นเมืองไปประดับตกแต่งเพื่อให้เกิดความสวยงามตามลักษณะของแต่ละสไตล์ได้อย่างกลมกลืนกัน แต่จะต้องศึกษาเรื่องสีที่จะนำมาใช้ภายในห้องพักประเภทต่างๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับห้องนั้นๆ

การใช้สีตกแต่งห้องพัก

สี สามารถส่งผลต่อสัมผัสทางกายภาพ อารมณ์ ความรู้สึกและจินตนาการ การเลือกใช้สีให้เหมาะกับบรรยากาศของห้องต่างๆ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ควรคำนึงถึง อิทธิพลของแต่ละสีให้อารมณ์และความรู้สึกแตกต่างกันไป (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543 ข) ดังนี้

1. สีแดง (reds) โดยทั่วไปให้ความรู้สึกรุนแรง ตื่นเต้น ร้อนแรง
2. สีดอกกุหลาบ (rose tint) หรือสีชมพูให้ความรู้สึกอ่อนหวานนุ่มนวล
3. สีเขียวเหลือง (yellow green) ให้ความรู้สึกสดชื่นแจ่มใส
4. สีเขียวและน้ำเงิน (green and Blue) ให้ความรู้สึกสงบ เยือกเย็น
5. สีเขียว (green) เป็นสีของธรรมชาติ ให้ความรู้สึกเยือกเย็นและร่มรื่น
6. สีน้ำเงิน (blue) ให้ความรู้สึกสุภาพมีชีวิตจิตใจ
7. สีเขียวแก่ผสมกับสีเทา (dark green gray) ให้ความรู้สึกสลด หดหู่ใจ
8. สีเทาปานกลาง (middle grays) ให้ความรู้สึกนิ่งเฉย เป็นธรรมดา
9. ดำกับขาวอยู่ด้วยกัน (black and white) ให้ความรู้สึกถูกกดดัน
10. สีขาว (white) ให้ความรู้สึกบริสุทธิ์ เบิกบาน

11. สีม่วง (violet-purple) ให้ความรู้สึก ละเมียดละมัย เป็นกันเอง
12. สีส้ม (orange) ให้ความรู้สึกอบอุ่น และกระตือรือร้น
13. สีเหลือง (yellow) ให้ความรู้สึกเจริญเติบโต สว่างไสว ร่าเริง

การเลือกใช้สี สำหรับห้องต่างๆ (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543 ข; สุริยลักษณ์, 2546)
มีหลักดังนี้

1. ห้องรับแขก ควรใช้โทนสีอ่อน ซึ่งเป็นสีที่อยู่ในวรรณะร้อนไม่ควรใช้สีสดแท้ ควรลดความสดของสีลง จนกลายเป็นสีอ่อนปานกลาง ส่วนม่านอาจใช้สีสดเข้ม พรหมปูพื้นห้องใช้คู่สีตรงกันข้ามโดยให้เข้มหรืออ่อนกว่าพื้นห้อง เครื่องเรือนโดยเฉพาะส่วนที่เป็นไม้ ก็ควรให้คงความเป็นวัสดุธรรมชาติ แต่เบาะอาจใช้สีสดหรือใช้ผ้าพื้นเป็นสีกลางและมีลวดลาย หรือลายเส้นเป็นสีสด
2. ห้องอาหาร ควรใช้สีที่ทำให้ห้องดูสะอาด สดชื่น สบายตา เพราะช่วยเพิ่มบรรยากาศและรสชาติในการรับประทานอาหาร เช่น สีชมพู สีส้มอ่อน เป็นต้น
3. ห้องนั่งเล่นและห้องพักผ่อน ควรใช้สีกลางที่ให้ความรู้สึกเงียบ สบาย เครื่องประดับตกแต่งสามารถใช้สีสดได้ ตั้งแต่พรม ที่นั่ง จนกระทั่งถึงผ้าม่าน เช่น สีครีม สีน้ำตาลแดง
4. ห้องเด็กเล่น อาจใช้สีที่มีลวดลาย เพราะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึก สนุกสนาน เบิกบาน
5. ห้องนอน ควรให้เย็นตาและดูสงบ ไม่ร้อนแรง เพราะเป็นห้องที่ใช้พักผ่อน นอกจากนี้ควรเลือกสีให้เหมาะสมกับวัย และเพศของผู้ใช้ กลุ่มสีส่วนใหญ่จะอยู่ในวรรณะเย็น เช่น สีครีม สีฟ้าอ่อน แต่ห้องนอนของเด็กสามารถเลือกสีที่มีความสดใส มีชีวิตชีวา ให้ความรู้สึกร่าเริงให้แก่เด็ก เช่น สีเหลืองสด สีแดง เป็นต้น
6. ห้องน้ำ ควรเลือกใช้สีเย็นตา เพื่อให้มีความรู้สึกเยือกเย็นสดชื่น เช่น สีน้ำเงินอมเขียว สีฟ้าน้ำทะเล สีฟ้าอ่อน เป็นต้น

ทั้งนี้สามารถเลือกปรับเปลี่ยนได้ตามบรรยากาศ และรูปแบบของแต่ละห้อง

การแบ่งประเภทห้องพักภายในโรงแรม

ห้องพักในโรงแรมแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

1. ห้องพักสำหรับแขกคนเดียว (single room : SWB : SGLS) คือ ห้องพักเตียงเดี่ยวมาตรฐาน (ขจิต, 2543; ะรินธร, 2539) หรือห้องพักสำหรับคนเดียวถึงแม้จะมีเตียงสองเตียง แต่ราคาที่พักจะถูกกว่าเพราะเตียงอีกหนึ่งเตียงไม่ได้ใช้ ซึ่งไม่เหมือนกับการพักตามบังกะโล (bungalow) ที่เข้าพักแบบเหมาห้องไม่จำกัดจำนวนผู้เข้าพัก ในขณะที่การเข้าพักโรงแรมนับจำนวนผู้เข้าพักเป็นเกณฑ์ (ปิยพรรณ, 2545)
2. ห้องพักสำหรับแขกสองคน (double room : DWB : DBLD or twin-bed room : TWR) คือ ห้องพักที่มีเตียงขนาดมาตรฐานสองเตียงหรือเตียงคู่ (ขจิต, 2543; ะรินธร, 2539) หรือห้องพักคู่หรือเตียงคู่ สำหรับแขกเข้าพัก 2 คน หากจัดเตียงชิดกัน เรียกว่า “ห้องบีล (double room)” ในบางโรงแรมอาจมีเตียงคู่เพียง 1 เตียง ที่สามารถนอนได้ 2 คน หากจัดเตียงคู่กันห่างจากกัน มีโต๊ะหัวเตียงขึ้น เรียกว่า “ทวิน เบดรูม (twin-bed room)” (ปิยพรรณ, 2545)
3. ห้องพักสำหรับแขกสามคน (triple room) คือ ห้องพักสำหรับแขกสามคน อาจมี 3 เตียงเดี่ยว หรือ 2 เตียงเดี่ยวแล้วเสริมด้วยเตียงเสริม หรือเตียงคู่ 1 เตียง แล้วเสริมด้วยเตียงเสริม (ปิยพรรณ, 2545; ขจิต, 2543; ะรินธร, 2539)
4. ห้องพักสำหรับแขกสี่คน (quad room) คือ ห้องพักสำหรับแขกสี่คนอาจมีเตียงเดี่ยว 4 เตียง หรือเตียงคู่ที่สามารถนอนได้ 2 คน 2 เตียง (ปิยพรรณ, 2545)
5. ห้องสตูดิโอ (studio) คือ ห้องพักที่มีเตียงเดี่ยวหรือเตียงคู่และโซฟาพร้อมเตียง (ขจิต, 2543) ห้องที่มีเตียงเดี่ยวเรียกว่า “studio single” ส่วนห้องที่มีเตียงคู่ เรียกว่า “studio twin” (ะรินธร, 2539)
6. ห้องซูด (suite) คือ ห้องพักขนาดใหญ่ที่มีห้องต่างๆอยู่ภายในหลายห้อง เช่น ห้องนอนมากกว่า 1 ห้อง ห้องน้ำมากกว่า 1 ห้อง ห้องนั่งเล่น ห้องประชุม ห้องออกกำลังกาย ห้องทำงาน บาร์ อ่างอาบน้ำวน ฯลฯ มักมีการตกแต่งแบบหรูหรา และไม่กำหนดจำนวนผู้เข้าพักเคร่งครัดเหมือนห้องพักมาตรฐาน (ปิยพรรณ, 2545)

7. ห้องชุดขนาดเล็ก (junior suite room or mini suite) คือ ห้องพักที่มีห้องรับแขกในตัว มีทั้งเตียงเดี่ยวและเตียงคู่ (ระรินทร, 2539) ห้องที่มีเตียงเดี่ยว เรียกว่า “single suite” ส่วนห้องที่มีเตียงคู่ เรียกว่า “double suite” (ขจิต, 2543) หรือห้องพักเดี่ยวที่มีห้องนั่งเล่นแยกอีกห้องต่างหากจากห้องนอน (ปิยพรรณ, 2545)

8. ห้องชุดพิเศษ (persidential suite) คือ ห้องพักที่มีลักษณะคล้ายกับชุดแต่มีการตกแต่งและมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้น เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น (ระรินทร, 2539)

9. ห้องสองชั้น (duplex suite) คือ ห้องชุดพิเศษแบ่งเป็นสองชั้น และมีบันไดอยู่ภายในห้อง (ขจิต, 2543)

10. ห้องติดสระว่ายน้ำ (cabana) คือ ห้องพักที่ติดกับสระว่ายน้ำ มีชุดรับแขกและโซฟาพร้อมเตียงอยู่ภายในห้อง (ขจิต, 2543)

11. ห้องตกแต่งพิเศษ (deluxe room) คือ ห้องที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่าห้องพักธรรมดาทั่วไป เช่น มีโทรทัศน์หรือคอมพิวเตอร์ในห้องพัก มีชุดรับแขกขนาดใหญ่ พื้นที่ห้องกว้างขึ้น และประดับตกแต่งสวยงาม หรูหรามากกว่าห้องธรรมดา (ปิยพรรณ, 2545)

12. ห้องพักติดกัน (adjoining room) คือ ห้องพักจำนวนมากกว่า 2 ห้องขึ้นไปที่อยู่ติดกันแต่ไม่มีทางเชื่อมระหว่างกัน สามารถพักเป็นครอบครัวได้ (ปิยพรรณ, 2545)

13. ห้องพักที่สามารถเข้าออกได้มากกว่าหนึ่ง (connecting room) คือ ห้องพักที่มีประตูทางเข้าออกของตัวเอง 1 ประตู และมีห้องพักมากกว่า 2 ห้องขึ้นไปอยู่ติดกัน (ปิยพรรณ, 2545)

14. ห้องพักที่อยู่ตรงข้ามกันหรือเคียงกัน (adjacent room) คือ ห้องพักที่อยู่ใกล้กันหรือติดกันส่วนใหญ่เป็นห้องที่อยู่ตรงข้ามกันหรือเคียงกัน ต้องเดินข้ามทางเดินจึงจะไปอีกห้องหนึ่งได้ (ปิยพรรณ, 2545)

จากหัวข้อเรื่องโรงแรมนั้น จะเห็นได้ว่าห้องพักโรงแรมประกอบไปด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แต่สิ่งหนึ่งที่ห้องพักโรงแรมทุกแห่งจะต้องมี คือ ความสะอาดและความสวยงามของผ้าที่ใช้ในห้องพักโรงแรม ซึ่งสามารถเลือกใช้สิ่งทอพื้นเมืองได้

ผ้าที่ใช้ภายในห้องพักโรงแรม

ผ้าที่ใช้ในห้องพักโรงแรม ได้แก่ ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม ผ้าคลุมเตียง และผ้ากันเปื้อนสำหรับที่นอน ปัจจุบันนิยมใช้ผ้าฝ้ายผสมหรือผ้าใยสังเคราะห์เนื่องจากเมื่อซักแล้วไม่ต้องรีด หรือรีดเพียงเล็กน้อย ส่วนผ้าฝ้าย 100% นั้นไม่ค่อยนิยมเพราะมีราคาสูง (จจิต, 2543)

ผ้าปูที่นอน (sheets)

ผ้าปูที่นอนที่ใช้ในโรงแรมส่วนใหญ่นิยมใช้สีขาว เนื่องจากราคาไม่สูง ซักได้ง่าย ฟอกขาวด้วยคลอรีนได้ (สุริลักษณ์, 2546) นิยมใช้ใยฝ้าย 100% หรือ ใยฝ้ายผสมพอลิเอสเตอร์ โครงสร้างผ้าเป็นลายขัด โดยใช้ตะกอ 2 ตะกอ คือทอขึ้น 1 เส้น ลง 1 เส้น (เจริญศรี, 2547) เพื่อความสะดวกในการใช้ควรกำหนดสีและขนาดให้ต่างกัน เพื่อพนักงานจะหยิบได้ง่ายขึ้น (จจิต, 2543)

ผ้าที่นิยมนำมาทำผ้าปูที่นอน มี 2 ชนิด (จจิรัฐ, 2545) ได้แก่

1. ผ้ามีสลิน (muslin sheets) คือ ผ้าที่ทอด้วยเส้นด้ายบาง ใช้เส้นด้ายที่ผลิตจากใยฝ้ายฝ้ายผสมพอลิเอสเตอร์ และเรยอนผสมพอลิเอสเตอร์ สามารถแบ่งประเภทได้ ดังนี้

1.1 Low cont muslin sheets คือ ผ้าทอเนื้อหยาบ ใช้เส้นด้ายในการทอจำนวน 112 เส้น / ตร.นิ้ว (56X56) ไม่ทนทานต่อการใช้งาน

1.2 Standard muslin sheets คือ ผ้าทอเนื้อค่อนข้างหยาบ ใช้เส้นด้ายในการทอจำนวน 128 เส้น / ตร. นิ้ว (64X64) ไม่ทนทานต่อการใช้งาน

1.3 Heavy duty sheets คือ ผ้าทอเนื้อค่อนข้างแน่น ใช้เส้นด้ายในการทอจำนวน 140 เส้น / ตร. นิ้ว (70X70) มีความทนทานต่อการใช้งานปานกลาง

2. ผ้าเพอเคล (percale sheets) คือ ผ้าที่ทอมาจากเส้นด้ายหวิ ใช้เส้นด้ายที่ผลิตจากใยฝ้าย และฝ้ายผสมพอลิเอสเตอร์ มีความอ่อนนุ่มและยับง่ายกว่าผ้ามีสลิน ดังนั้นจึงนิยมตกแต่งด้วยวิธีกันยับ สามารถแบ่งประเภทได้ ดังนี้

2.1 Utility percale sheets คือ ผ้าทอเนื้อแน่น มีความทนทานต่อการใช้งาน ทอด้วยเส้นด้ายจำนวน 180 เส้น / ตร. นิ้ว (90X90) เป็นผ้าที่มีการใช้แพร่หลายมากที่สุด

2.2 High quality percale sheets คือ ผ้าทอเนื้อแน่น และมีความละเอียด ใช้เส้นด้ายในการทอจำนวน 200 เส้น / ตร. นิ้ว (100X100) มีความทนทานต่อการใช้งานสูง และราคาแพง

รูปแบบของผ้าปูที่นอนมี 2 รูปแบบ (สุริลักษณ์, 2546) คือ

1. ผ้าปูที่นอนแบบธรรมดา (flat sheets) คือ ผ้าปูที่นอนที่ทำจากผ้าแบนราบ ใช้ปูลงบนผ้าปูที่นอนชนิดเย็บมุมเพื่อรองผ้าห่ม

2. ผ้าปูที่นอนแบบเย็บมุม (fitted sheets) คือ ผ้าปูที่นอนที่มีการเย็บมุมและมียางยืดที่มุม เพื่อให้มีขนาดพอดีกับที่นอน

ผ้ารองนอนและผ้าหุ้มที่นอนหรือผ้ากันเปื้อนที่นอน (mattress covers and pad)

ผ้ารองนอนและผ้าหุ้มที่นอน มีหน้าที่ป้องกันสิ่งสกปรกที่จะเประาะเปื้อนที่นอน มีความคงรูป ใช้คลุมที่นอน และสวมทับที่นอนหรือแบบถอดซักได้ (เจริญศรี, 2547) ควรเป็นผ้าที่ใช้ได้นานเพราะเป็นผ้าที่ใช้สำหรับป้องกันสิ่งสกปรกให้ที่นอนจึงไม่ต้องซักบ่อยๆ (ขจิต, 2543)

ลักษณะของผ้าที่ใช้เป็นผ้าฝ้าย พอลิเอสเตอร์ ฝ้ายผสมพอลิเอสเตอร์ มีทั้งแบบชนิดถอดได้ใช้ซักปรูด บางแบบผ้ารองกันเปื้อน (แผ่นพลาสติก) หรือแผ่นยางไวไนลเพื่อกันเปียก (เจริญศรี, 2547)

ผ้าคลุมเตียง (bedspreads)

ผ้าคลุมเตียงจัดเป็นผ้าตกแต่งห้องนอนที่หรูหรา มีราคาค่อนข้างสูง การเลือกแบบผ้าคลุมเตียงต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับแบบห้องนอน นอกจากความสวยงามแล้วยังสามารถป้องกันฝุ่นละอองให้กับเครื่องนอนได้ (สุริลักษณ์, 2546) ปัจจุบันนิยมใช้ผ้าใยสังเคราะห์ซึ่งไม่ค่อยับหรือเปื้อนง่าย นิยมใช้ผ้าคลุมเตียงที่มีขนาดเล็กลงโดยไม่ต้องปิดถึงพื้นเพื่อซ่อนใต้เตียง การซักรีดก็ทำได้ง่ายขึ้นและใช้เนื้อที่สำหรับเก็บผ้าคลุมเตียงน้อยลง (ขจิต, 2543)

ผ้าคลุมเตียง แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ (สุริลักษณ์, 2546; เจริญศรี, 2547)

1. ผ้าคลุมเตียงแบบแผ่นเรียบ (throwover bedspread หรือ flat bedspread) เป็นผ้าคลุมเตียงที่ใช้ผ้าเรียบคลุมบนเตียง

2. ผ้าคลุมเตียงแบบเข้ามุม (tailored bedspread หรือ fitted bedspread) มีหลายแบบ ดังนี้

2.1 Bedspread with flounce เป็นผ้าคลุมเตียงแบบเย็บมุมที่ด้านข้างทำเป็นจีบรูปหรือระบาย

2.2 Bedspread with boxed corners เป็นผ้าคลุมเตียงแบบเข้ามุม ที่จับจีบเฉพาะมุมเตียงเท่านั้น

ปลอกหมอน (pillowcase)

ผ้าที่นำมาทำปลอกหมอนนั้นมีลักษณะและสีสันทคล้ายกับผ้าปูที่นอน โครงสร้างผ้าเป็นลายขัด โดยใช้ตะกอ 2 ตะกอ คือทอขึ้น 1 เส้น ลง 1 เส้น ผ้าที่นิยมนำมาทำปลอกหมอน ได้แก่ ผ้ามัดสลิน (muslin) ผ้าเพอเคล (percale) (เจริญศรี, 2547) ผ้าที่ทอเนื้อหนาจะรักษารูปทรงได้ดี ส่วนผ้าที่ทอเนื้อหลวมเหมาะสำหรับหมอนที่ใช้ประดับตกแต่งเพื่อความสวยงาม ผ้าที่ทนทานดีมักเป็นผ้าที่ทำมาจากเส้นใยสังเคราะห์ (ขจิตและวาสนา, 2530) ควรมีความกว้างกว่าหมอนประมาณ 2-3 นิ้ว ยาวกว่าประมาณ 2-4 นิ้ว และก่อนการใช้ควรมีการตรวจสอบว่าตะเข็บไม่ปริ (ขจิต, 2543)

รูปแบบของปลอกหมอน มี 2 รูปแบบ (สุธีลักษณ์, 2546)

1. ปลอกหมอนธรรมดา (plain pillowcase) คือปลอกหมอนมาตรฐานทำจากผ้าเพียงชั้นเดียว ซึ่งสามารถเลือกสีและลายให้เข้าชุดกับผ้าปูที่นอนได้
2. ปลอกหมอนแบบระบาย (frill pillowcase) ปลอกหมอนแบบระบายจะประกอบด้วยผ้า 3 ชั้น มีระบายอยู่โดยรอบ ทำให้ดูอ่อนหวานขึ้น

ผ้าห่ม

ปัจจุบันนิยมใช้ผ้าห่มที่มีน้ำหนักเบา ซักทำความสะอาดง่าย เมื่ออบแห้งแล้วมีความนุ่ม มักเป็นแบบที่ผลิตจากผ้าไม่ทอ (nonwovens) ซึ่งไม่เป็นลูก และย่นง่าย ผ้าห่มบางอย่างจะพ่นน้ำยาทำให้ติดไฟช้า ถ้าเป็นชนิดขนสัตว์จะมีน้ำหนักเบา ให้ความอบอุ่น แต่ซักยากและย่นง่าย โรงแรมส่วนใหญ่ไม่นิยมผ้าห่มขลิบด้วยผ้าชนิดมันหรือผ้าดาวน์ เพราะขาดง่าย ส่วนผ้าห่มไฟฟ้าลูกค้ำมัก จะกลัวเรื่องความปลอดภัย จึงจำเป็นต้องมีการตรวจสอบสภาพอยู่ตลอดเวลา (ขจิต, 2542)

ม่าน (curtain)

ม่านเป็นผ้าที่มีการใช้มาตั้งแต่ในอดีต มีหลายแบบเรียกชื่อตามลักษณะการใช้งาน ผ้าม่านเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องใช้ตกแต่งห้องทำให้มีลักษณะแตกต่างกัน ช่วยสร้างบรรยากาศและอารมณ์ การเลือกม่านนั้นขึ้นอยู่กับความต้องการและแบบของเครื่องเรือน พรหม ผ้าปูเครื่องเรือน เป็นต้น (สุธีลักษณ์, 2546)

ลักษณะของม่าน สามารถจำแนกได้ (สุธีลักษณ์, 2546) ดังนี้

1. ผ้าม่านแบบโปร่งบาง (sheer curtain หรือ glass curtain) เป็นผ้าม่านที่ทำจากวัสดุเนื้อบาง มีห่วงคล้องแขวนชนิดหน้าต่างซ้อนกับผ้าม่านหนัก มีราวแยกกัน แขวนหรือห้อยจากราวม่านเหนือประตู ช่วยลดแสงสว่างจ้าภายนอก ทำให้แสงภายในห้องดูสบายตาขึ้น ผ้าที่นิยมใช้ คือ ผ้าตาข่าย ผ้าไหมเนื้อบาง ผ้าป่านและผ้าลูกไม้

2. ผ้าม่านแบบระบาย (ruffled curtain) คือผ้าม่านที่มีการจับจีบหรือระบาย ให้ความรู้สึกอ่อนหวาน น่ารัก เหมาะสำหรับห้องนั่งเล่น ห้องนอนหรือห้องนอนเด็กผู้หญิง การตกแต่งสามารถทำได้หลายรูปแบบ ควรใช้ผ้าบางเบาหรือผ้าโปร่ง

3. ม่านร้านกาแฟ (café curtain หรือ sash curtain) คือ ม่านที่แขวนอยู่ครึ่งล่างของหน้าต่างหรือเป็นช่วง ตามขวาง 2 หรือ 3 ช่วง ก็ได้ ถ้ามีหลายช่วงซ้อนเหลื่อมกัน เรียกว่า Café curtain ties แต่ละช่วงจะมีราวแยกผูกปิด-เปิดเป็นอิสระ ม่านแบบนี้เป็นม่านแบบไม่เป็นทางการ นิยมติดหรือแขวนตามห้องน้ำ หน้าต่างห้องครัวหรือร้านกาแฟ ผ้าที่ใช้ เช่น ผ้าลายตาข่ายหมากรุก หรือลายดอกไม้ สามารถแต่งหัวม่านเป็นแบบหยักโค้ง หรือใช้ริบบิ้นผูกเป็นโบว์ก็ได้

4. ม่านเปิด-ปิด (draw curtain) คือ ม่านที่แขวนราวที่ชักหรือดึงเปิด-ปิด เป็นที่นิยมมากในปัจจุบัน เพราะสะดวกในการใช้และดูแลรักษา ความยาวม่านจะปิดกรอบล่างของหน้าต่างลงมา 15-20 ซม. (6-8 นิ้ว) ใช้ผ้าเนื้อปานกลาง ทึบแสงเล็กน้อย

5. ม่านรูดขึ้นลงตามความสูง (shades) มีทั้งแบบม้วนและจีบฟู แบ่งได้ดังนี้

5.1 Roller shades คือ ม่านแบบม้วน โดยการนำชิ้นผ้าเรียบตรงประกอบเข้ากับแกนไม้ แขวนกับขอเกี่ยวพิเศษ ซึ่งยึดกับขอบหน้าต่าง ที่ปลายด้านหนึ่งของแกนจะมีสปริง ดังนั้นสามารถที่ดึงขึ้น-ลงได้ในระดับต่างๆของหน้าต่าง

5.2 Roman shades คือ ม่านที่นำผ้าผืนเรียบๆร้อยกับเชือกที่ด้านหลังของม่าน เมื่อดึงขึ้นผ้าจะพับซ้อนกันเข้าไปในความลึกของจีบ ม่านแบบนี้ไม่มีเนื้อที่สำหรับรูด มีทั้งแบบมีและไม่มีซับใน ให้ความรู้สึกอบอุ่นและเรียบง่าย สามารถตกแต่งริมม่านด้านข้างและด้านล่างได้ด้วยแถบเปียหรือลูกไม้

5.3 Ballon shades คือ ม่านที่ทำเป็นช่องให้พอดีกับราวม่านแขวนหรือใช้เทปหัวม่านสำเร็จที่สอดเชือกตลอดความยาวของม่าน ดังนั้นจะสามารถดึงม่านขึ้น-ลงได้เชือกที่สอดผ่านเทปหัวม่าน เป็นแบบที่ให้ความสวยงาม หูหรา อ่อนหวาน

5.4 Austrian shades มีลักษณะคล้าย Ballon shades แต่มีซิปในและมีแนวรูคบนผ้า เป็นระยะสม่ำเสมอตามแนวความยาวของม่าน และดึงขึ้น-ลงด้วยเชือกนี้ ผ้าที่ใช้ทำคือผ้าแพรเนื้อ บางซึ่งคล้ายผ้าแก้ว

ผ้าบุเครื่องเรือน

ผ้าบุเครื่องเรือนมีผลถึงเครื่องเรือน ผ้าจะช่วยทำให้ขนาด ความสำคัญ สัดส่วนของ เครื่องเรือน และความรู้สึกเปลี่ยนไป เช่น ผ้าฝ้ายพิมพ์ลายดอกจะเหมาะกับห้องส่วนตัวของสตรี ห้องรับแขก ถ้าวัดด้วยผ้าขนสัตว์ทอลายสองเหมาะกับห้องทำงานผู้ชาย เป็นต้น (เจริญศรี, 2547)

ผ้าที่เหมาะสมสำหรับทำผ้าบุเครื่องเรือน (เจริญศรี, 2547) ได้แก่

1. ผ้าชนิดพันกาว ยาง หรือพลาสติกด้านหลัง การพันกาว หรือยางทับด้านหลังจะช่วย เพิ่มน้ำหนักของผ้า ทำขึ้นเพื่อเพิ่มคุณสมบัติและประโยชน์ใช้สอยคือ ช่วยทำให้ผ้าเนื้อแน่นและ ทนทาน ตัดเย็บง่าย ผ้าไม่ลู่ รวน และแยกง่าย

2. ผ้ายืด (stretch fabrics) สามารถปรับใช้กับเครื่องเรือนที่มีแบบขนาดใกล้เคียงกันได้ ในกรณีที่ผ้าห่มหรือผ้าบุเครื่องเรือนเย็บไว้จำหน่ายสำเร็จรูปถอดซักได้สะดวก เหมือนถอดถุงมือ นอกจากนี้ผ้ายืดยังไม่ค่อยยับ ปรับสภาพและคงรูปได้ดี

ผ้าที่ใช้บุผาผนังและเพดาน

การใช้ผ้าบุผนังและเพดานเพื่อต้องการความแปลกใหม่และสวยงาม การตกแต่งห้องให้ สวยงามดูแปลกใหม่ จะต้องใช้ศิลปะ ผิวสัมผัส ลวดลาย รูปแบบ และสีจะต้องสัมพันธ์กัน มี ประโยชน์ใช้สอยตามความต้องการ การติดผ้าบุผาผนังอาจติดเพียงบางส่วนก็ได้ ไม่จำเป็นต้องติด ทั้งหมด เช่นเดียวกับการติดม่านและปูพรม (เจริญศรี, 2547)

ผ้าบุผนังและเพดาน ควรมีสมบัติ (เจริญศรี, 2547) ดังนี้

1. ทำให้เกิดความสวยงามอาจเลือกแบบและลวดลายที่คล้ายไม้ ยาง อิฐ หินอ่อน เป็นต้น

2. มีความอ่อนนุ่ม ให้ความอบอุ่น ให้ความพอใจ
3. ปกปิดรอยต่อ ข้อบกพร่องของฝาผนัง และแก้ไขสัดส่วนที่ผิดปกติของห้องได้
4. เปลี่ยนแปลงได้ง่าย ราคาไม่แพง (เมื่อเปรียบเทียบกับวัสดุ เช่น ไม้ อิฐ ปูน)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กองส่งเสริมหัตถกรรม (ม.ป.ป.) ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาและอนุรักษ์ผ้าฝ้ายทอมือเพื่อการตลาด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบสถานะการผลิต แหล่งผลิต การตลาดของประเภทผ้าฝ้ายทอมือชนิดต่างๆ ศึกษาแนวโน้มและรูปแบบความต้องการผ้าฝ้ายทอมือ หาแนวทางในการอนุรักษ์ผ้าฝ้ายทอมือให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และเพื่อเผยแพร่ศิลปะความงดงาม คุณค่าและประโยชน์ใช้สอยของผ้าฝ้ายทอมือให้ประชาชนมีความเข้าใจและเห็นคุณค่าซึ่งได้ผลการศึกษาครั้งนี้ ลักษณะของการผลิตเป็นแบบดั้งเดิมคือ ใช้กี่ในการทอผ้า ปัจจุบันได้มีการนำฝ้ายมาตัดแปลงทำเป็นผลิตภัณฑ์มากขึ้น ลักษณะของรูปแบบจะแตกต่างกันตามแต่ละท้องถิ่นที่ได้รับอิทธิพล แต่จะมีการพัฒนารูปแบบที่สนองตอบความต้องการของตลาดและยังคงเอกลักษณ์ดั้งเดิม เช่น ภาคเหนือนิยมผ้าฝ้ายสีพื้นทำเป็นผลิตภัณฑ์ทางเคหะสิ่งทอ ซึ่งเน้นที่ผลิตภัณฑ์มากกว่าลวดลาย แต่ในภาคอีสานจะเน้นเอกลักษณ์การทอขิดและมัดหมี่ จะปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้น มีการส่งเสริมให้ข้อมสีธรรมชาติ ส่วนภาคกลางและภาคใต้ เน้นรูปแบบศิลปะดั้งเดิมมากกว่าตามสมัยนิยม ตลาดโดยส่วนใหญ่จะเป็นภายในประเทศและนักท่องเที่ยว เนื่องจากความจำกัดของหน้าผ้าที่ใช้กึ่งในการผลิต จึงทำให้นำไปทำผลิตภัณฑ์ได้ยาก เช่น การนำไปทำเฟอร์นิเจอร์ ผ้าคลุมเตียงขนาดใหญ่และคุณภาพของสียังไม่ได้มาตรฐาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2535) จัดทำโครงการสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยวในการเลือกซื้อสินค้าของที่ระลึก ปี 2533 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ อธิบายโครงสร้างของความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อสินค้าของที่ระลึกในประเทศไทย หากำดับความต้องการซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวต่างชาติต่างๆ ตลอดจนค้นหาแบบแผนของรสนิยม การศึกษารังนี้ได้แบ่งประเภทของสินค้าที่ระลึกเป็น 12 ประเภท โดยผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ผ้าไหมอยู่ในลำดับที่ 5 ผ้าฝ้ายและผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายอยู่ในลำดับที่ 8 ซึ่งการวิเคราะห์โครงสร้างความชอบหรือรสนิยมนั้นสินค้าที่นักท่องเที่ยว นิยมสูงคือผ้าไหมและผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าไหมสำเร็จรูป และผ้าฝ้ายและผลิตภัณฑ์ตามลำดับ โดยผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ผ้าไหม มีสินค้าที่ได้รับความนิยมสูง ได้แก่ ผ้าไหมสีเขียว เสื้อเชิ้ต เน็คไท และชุดสูทสตรีตามลำดับ ซึ่งนักท่องเที่ยวให้เหตุผลในการเลือกเนื่องจากคุณภาพของสินค้า ส่วนผ้าฝ้ายและผลิตภัณฑ์สินค้าที่ได้รับความนิยมสูงคือ หมอนต่างๆ ที่ทำจากผ้าฝ้ายยัดนุ่น รองลงมาคือ กระเป๋าผ้าฝ้าย โดยมีเหตุผลหลักในการเลือก คือ สี สัน และเมื่อพิจารณาการเลือกซื้อของที่ระลึก พบว่าร้อยละ 14.10 เลือกซื้อสินค้าประเภทผ้าไหม เสื้อชาวเขา เสื้อพื้นเมือง เน็คไท ผ้าไหม และผ้าฝ้ายเป็นต้น ซึ่งปัจจัยในการเลือกซื้อสินค้าประเภทผ้าไหม

และผลิตภัณฑ์เนื่องจากความเป็นเอกลักษณ์ไทย และความสำคัญในเรื่องสีสันทนของผ้าฝ้ายและผลิตภัณฑ์ โดยนักท่องเที่ยวยังมีข้อเสนอแนะสำหรับผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ในเรื่องของลวดลาย สีสันทน การออกแบบ ขนาด คุณภาพของเส้นใยและผลิตภัณฑ์ และการให้ความรู้ในเรื่องผ้าไหม แก่นักท่องเที่ยว ส่วนผ้าฝ้ายและผลิตภัณฑ์นั้น นักท่องเที่ยวได้ข้อเสนอแนะคล้ายกับผ้าไหม เนื่องจากเป็นสินค้าในลักษณะเดียวกัน แต่มีความแตกต่างตรงรูปแบบให้มีความทันสมัย ความคงทนของสีการพิมพ์ลายและคุณภาพของเนื้อผ้าที่ควรมีการพัฒนาขึ้น

ปริมรัตน์ (2542) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อผ้าไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐานของผู้ซื้อกับการเลือกซื้อ ศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผ้าไทยของกลุ่มข้าราชการและเอกชน ศึกษาการสืบทอดทางวัฒนธรรมของผ้าไทย เผยแพร่ให้ประชาชนรู้จักและเห็นคุณค่าที่จะนำมาใช้สอยในชีวิตประจำวันต่อไป จากผลการศึกษา พบว่าลักษณะพื้นฐานของกลุ่มข้าราชการมีความสัมพันธ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ผ้าไทยมากกว่ากลุ่มเอกชน โดยปัจจัยด้านการซื้อหรือใช้ผ้าไทย จำนวนปีที่ใช้ผ้าไทย ความรู้เกี่ยวกับผ้าไทย จะสัมพันธ์กับลักษณะพื้นฐานด้านอายุของทั้งกลุ่มข้าราชการและเอกชน ปัจจัยด้านเกณฑ์การตัดสินใจซื้อผ้าไทยกับสิ่งจูงใจในการใช้ผ้าไทย มีความสัมพันธ์กับลักษณะพื้นฐานด้านตำแหน่งของกลุ่มข้าราชการและเอกชนมีความสัมพันธ์กับปัจจัยการใช้ผ้าไทยต่างกัน โดยภาพรวมลักษณะพื้นฐานของกลุ่มเอกชนที่มีรูปแบบการใช้ยังไม่ชัดเจน ซึ่งอาจเป็นเพราะกลุ่มเอกชนมีการใช้ผ้าไทยน้อยกว่า กลุ่มข้าราชการที่ได้รับการรณรงค์ให้มีการใช้ผ้าไทย หรือโอกาสที่จะใช้ผ้าไทยมากกว่าในด้านทัศนคติเกี่ยวกับรูปแบบ คุณภาพ การตลาด การส่งเสริมและการประชาสัมพันธ์ ทั้งกลุ่มข้าราชการและเอกชนมีความเห็นไปในทางเดียวกันคือรูปแบบผ้าไทยควรมีความหลากหลายและทันสมัย กลุ่มเอกชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของผ้าไทยในเชิงบวกมากกว่ากลุ่มของข้าราชการ ส่วนในด้านราคานั้น กลุ่มเอกชนมีความเห็นในเชิงลบมากกว่า และทั้งสองกลุ่มเห็นควรให้มีการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ทั้งด้านข้อมูล การจัดนิทรรศการ และการจำหน่ายผ้าทอให้มากขึ้น

ไพโรจน์ (2546) ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์ผ้าจากบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์ผ้าจากบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 5 ชนิด คือ กลองใส่ทิวชู่ เข็มเอกสาร ปลูกหมอนอิง ถูใส่โวน์ และที่ใส่ของจดหมาย ที่ทำจากผ้าลายดอกแก้ว ลายขอกำเล็ก และลายขอกำใหญ่ ในด้านรูปแบบ ขนาด และประโยชน์ใช้สอย ความเหมาะสมของลายผลิตภัณฑ์ต่างๆ รวมทั้งศึกษาลักษณะพื้นฐานของผู้สนใจในสินค้าหัตถกรรม

ไทย จากผลการศึกษาพบว่า ผลิตรักข์ฝ้ายจากบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ที่มีรูปแบบ ขนาด และ ประโยชน์ใช้สอยต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลิตรักข์ที่ทำจากฝ้ายกลาย ของกำเล็กต่างชนิดกัน มีผลต่อความคิดเห็นที่ระดับนัยสำคัญ .05 ส่วนลายดอกแก้วและลายของกำ ใหญ่ เมื่อทำเป็นผลิตรักข์ต่างชนิดกัน ไม่มีผลต่อความคิดเห็น ความคิดเห็นด้านความเหมาะสม ของลายต่างๆ บนผลิตรักข์ พบว่าฝ้ายจากแต่ละลายที่นำมาทำเป็นกล่องใส่ทิชชู เพิ่มเอกสาร ถุงใส่ ขวดไวน์ และที่ใส่ซองจดหมาย มีผลต่อความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05 ส่วนการนำ ลายต่างๆ ไปทำเป็นหมอนอิงไม่มีผลต่อความคิดเห็นในด้านความเหมาะสมของลาย

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล การศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (questionnaire) และภาพถ่ายอย่างกลุ่มหลายสิ่งทอพื้นเมือง (ใช้ประกอบการตอบแบบสอบถาม) ซึ่งสร้างขึ้นโดยผู้วิจัย ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถาม โดยมีคำถามเป็นลักษณะปลายปิด และคำถามลักษณะปลายเปิด โดยคำถามแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานครที่กลุ่มตัวอย่างสังกัด

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สิ่งทอพื้นเมืองสำหรับห้องพักโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 3 คุณลักษณะของสิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการสำหรับห้องพักโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร

3. นำแบบสอบถามและภาพถ่ายอย่างกลุ่มหลายสิ่งทอพื้นเมืองที่ใช้ประกอบการตอบแบบสอบถามให้ประธานและกรรมการวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของแบบ สอบถามและภาพถ่ายอย่างกลุ่มหลายสิ่งทอพื้นเมือง จากนั้นนำแบบสอบถามไปตรวจสอบ แก้ไข เพื่อความสมบูรณ์ ก่อนนำไปทดลองใช้

4. นำแบบสอบถามและภาพถ่ายอย่างลวดลายสิ่งทอพื้นเมืองที่ใช้ประกอบการตอบแบบสอบถาม ไปทดลองใช้กับหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านของโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อทดสอบความเข้าใจในการตอบแบบสอบถาม

5. ปรับปรุงแบบสอบถามและภาพถ่ายกลุ่มลายสิ่งทอพื้นเมืองเสนอต่ออาจารย์ที่
 ปรึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์ ก่อนนำไปเก็บข้อมูล

วิธีการ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) คือ
 หัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านของโรงแรมกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดระดับมาตรฐานจากสมาคม
 โรงแรมไทยตั้งแต่ระดับ 3 ดาว 4 ดาว และ 5 ดาว ทั้งหมดจำนวน 29 คน (ณ วันที่ 16 มิถุนายน
 2548) ดังนี้

หัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านของโรงแรมระดับ 3 ดาว จำนวน 7 คน

หัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านของโรงแรมระดับ 4 ดาว จำนวน 12 คน

หัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านของโรงแรมระดับ 5 ดาว จำนวน 10 คน

การเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1. ทำหนังสือราชการภาควิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ เพื่อติดต่อขอ
 ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
2. ส่งหนังสือราชการพร้อมแบบสอบถามและภาพถ่ายกลุ่มตัวอย่างลายสิ่งทอพื้นเมือง ให้กับ
 กลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ พร้อมกันนี้ผู้วิจัยได้แนบจดหมายตอบกลับ
3. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานครที่กลุ่มตัวอย่าง สังกัดใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สิ่งทอพื้นเมืองสำหรับห้องพัก โรงแรมใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ
3. แบบสอบถามตอนที่ 3 คุณลักษณะของสิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการสำหรับห้องพัก โรงแรมใช้ค่าความถี่ ร้อยละ

สถานที่ทำการวิจัย

โรงแรมระดับ 3 ดาว 4 ดาว และ 5 ดาว ที่ได้รับการจัดระดับมาตรฐานจากสมาคม โรงแรมไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ดังรายชื่อที่ปรากฏในภาคผนวก ข.

ระยะเวลาการทำการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลาการวิจัยตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2548 จนถึงเดือนมีนาคม 2549

ผลและการวิจารณ์

การศึกษาคุณลักษณะสิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการสำหรับห้องพักโรงแรม ในเขต กรุงเทพมหานคร แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานครที่กลุ่มตัวอย่างสังกัด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สิ่งทอพื้นเมืองสำหรับห้องพักโรงแรมในเขต กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 คุณลักษณะสิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการสำหรับห้องพักโรงแรมในเขต กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานครที่กลุ่มตัวอย่างสังกัด

การศึกษาข้อมูลทั่วไปของโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานครที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดที่ ซึ่งได้แก่ ระยะเวลาการเปิดให้บริการ ระดับของโรงแรม ขนาด การคิดอัตราห้องพัก ประเภทของห้องพัก รูปแบบการตกแต่งห้องพัก การใช้สิ่งทอพื้นเมืองภายในห้องพัก และความสนใจในการใช้สิ่งทอพื้นเมืองภายในห้องพัก ได้ผลดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 1 โรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดจำแนกตามระยะเวลาการเปิดให้บริการ

(n=29)		
ระยะเวลาเปิดให้บริการ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่าเท่ากับ 10 ปี	1	3.45
11-20 ปี	10	34.48
21-30 ปี	11	37.93
31-40 ปี	5	17.24
มากกว่า 40 ปี	2	6.90
รวม	29	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่าโรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดกลุ่มใหญ่ที่สุด มีระยะเวลาการเปิดให้บริการระหว่าง 21-30 ปี รองลงมาคือ 11-20 ปี และ 31-40 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 2 โรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดจำแนกตามระดับ

(n=29)		
ระดับของโรงแรม	จำนวน	ร้อยละ
ระดับ 3 ดาว	7	24.14
ระดับ 4 ดาว	12	41.38
ระดับ 5 ดาว	10	34.48
รวม	29	100.0

จากตารางที่ 2 ซึ่งแสดงการจำแนกตามระดับของโรงแรม พบว่าโรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดกลุ่มใหญ่ที่สุดเป็นโรงแรมระดับ 4 ดาว รองลงมาคือโรงแรมระดับมาตรฐาน 5 ดาว

ตารางที่ 3 โรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดจำแนกตามขนาด

(n=29)

ขนาดของโรงแรม	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดกลาง	1	3.45
ขนาดใหญ่	6	20.69
ขนาดใหญ่มาก	22	75.86
รวม	29	100.0

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่าโรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดส่วนใหญ่เป็นโรงแรมขนาดใหญ่มาก คือ มีห้องพักมากกว่า 300 ห้อง รองมาเป็นโรงแรมขนาดใหญ่มีจำนวนห้องตั้งแต่ 100 –300 ห้อง

ตารางที่ 4 โรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดจำแนกตามการคิดอัตราห้องพัก

(n=29)

อัตราห้องพัก	จำนวน	ร้อยละ
Dual-Plan hotel	29	100.0
European Plan	-	-
American Plan	-	-
รวม	29	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่าโรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดทั้งหมดมีการคิดอัตราห้องพักแบบ Dual-Plan hotel คือ การคิดค่าห้องพักกับค่าอาหาร หรือคิดค่าห้องพักเพียงอย่างเดียว

ตารางที่ 5 โรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดจำแนกตามประเภทห้องพัก

(n=29)

ประเภทห้องพัก*	จำนวน	ร้อยละ
ห้องพักมาตรฐาน	25	86.20
ห้องตกแต่งพิเศษ	20	68.97
ห้องชุด	16	55.17
ห้องชุดพิเศษ	12	41.38
ห้องชุดขนาดเล็ก	10	34.48
ห้องสองชั้น	8	27.59
Superior room, Royal suite, Pen house, Imperial suite, Somerset Maughan Suite	4	13.79
ห้องติดสระว่ายน้ำ	1	3.45

* เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 5 พบว่าโรงแรมกลุ่มตัวอย่างสังกัดส่วนใหญ่ให้บริการห้องพักประเภทห้องพักมาตรฐาน รองลงมาเป็นห้องตกแต่งพิเศษ และห้องชุดตามลำดับ ห้องพักอื่นๆ ได้แก่ Royal suite, Pen house suite, Imperial suite, Somerset Maughan Suite และ Superior room

ตารางที่ 6 โรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดจำแนกตามรูปแบบการตกแต่งห้องพัก

(n=29)

รูปแบบการตกแต่งห้องพัก	จำนวน	ร้อยละ
สไตล์ร่วมสมัย	10	34.48
สไตล์โมเดิร์น	6	20.70
สไตล์ตะวันออก	5	17.24
สไตล์มินิมัลลิสต์	3	10.34
สไตล์คลาสสิก	3	10.34
สไตล์คันทรี่	1	3.45
ผสมระหว่างตะวันออกและคลาสสิก	1	3.45
รวม	29	100.0

จากตารางที่ 6 พบว่าโรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดมีรูปแบบการตกแต่งห้องพักสไตล์ร่วมสมัย มีจำนวนสูงสุด รองลงมาคือโรงแรมที่ตกแต่งสไตล์โมเดิร์นและสไตล์ตะวันออกตามลำดับ นอกจากนี้มีการตกแต่งด้วยรูปแบบอื่นๆ ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่าง Oriental กับ Classic Style

ตารางที่ 7 โรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดจำแนกตามการใช้สิ่งทอพื้นเมืองภายในห้องพักโรงแรม

(n=29)

การใช้สิ่งทอพื้นเมือง	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ใช่	18	62.07
ใช่	11	37.93
รวม	29	100.0

จากตารางที่ 7 จะเห็นว่าโรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดส่วนใหญ่ ไม่มีการใช้สิ่งทอพื้นเมืองภายในห้องพัก จากการสอบถามพบว่าสาเหตุที่ไม่ใช้สิ่งทอพื้นเมืองภายในห้องพัก เนื่องจากสิ่งทอพื้นเมืองไม่เข้ากับรูปแบบการตกแต่งโรงแรมและห้องพัก เช่น ลวดลาย สี สัน ไม่เหมาะสมเป็นต้น

ตารางที่ 8 โรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดจำแนกตามความสนใจใช้สิ่งทอพื้นเมืองภายในห้องพัก

(n=29)

ความสนใจใช้สิ่งทอพื้นเมือง	จำนวน	ร้อยละ
ไม่สนใจ	17	58.62
สนใจ	12	41.38
รวม	29	100.0

จากตารางที่ 8 พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของโรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดไม่สนใจใช้สิ่งทอพื้นเมืองภายในห้องพักโรงแรม โดยให้เหตุผลว่าสิ่งทอพื้นเมืองมีราคาแพง ดูแลรักษายาก และรูปแบบ สี สัน ลวดลาย ไม่เข้ากับลักษณะการตกแต่งห้องพัก

จากผลการศึกษาตารางที่ 7 และ 8 มีความสอดคล้องกัน คือ เมื่อโรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดนั้นไม่มีการใช้สิ่งทอพื้นเมืองภายในห้องพักโรงแรม จึงไม่มีความสนใจใช้สิ่งทอพื้นเมืองภายในห้องพักโรงแรม ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามอาจจะคิดว่าสิ่งทอพื้นเมืองนั้นไม่สามารถใช้ตกแต่งคู่กับการตกแต่งในสไตล์ต่างๆของห้องพักโรงแรมได้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สิ่งทอพื้นเมืองสำหรับห้องพักโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการใช้สิ่งทอพื้นเมืองสำหรับห้องพักโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 9 ประเภทห้องพักที่เหมาะสมสำหรับใช้สิ่งทอพื้นเมือง

ประเภทห้องพัก*	จำนวน	ร้อยละ
ห้องตกแต่งพิเศษ	22	75.86
ห้องชุดพิเศษ	16	55.17
ห้องชุด	13	44.83
ห้องชุดขนาดเล็ก	6	20.69
ห้องพักมาตรฐาน	5	17.24
ห้องสองชั้น	5	17.24

(n=29)

* เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 9 ศึกษาประเภทห้องพักที่เหมาะสมสำหรับการใช้สิ่งทอพื้นเมือง พบว่าหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดว่าสิ่งทอพื้นเมืองเหมาะสมสำหรับใช้ภายในห้องตกแต่งพิเศษ รองลงมาคือ ห้องชุดพิเศษ และห้องชุด ตามลำดับ

จากการสอบถามหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม มีความเห็นว่าสิ่งทอพื้นเมืองนั้นสามารถใช้กับห้องพักได้ทุกประเภท แต่ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับรูปแบบการตกแต่งโรงแรมและห้องพัก ตามที่นักออกแบบได้ออกแบบไว้

ตารางที่ 10 ชนิดสิ่งทอพื้นเมืองที่เหมาะสมสำหรับห้องพักโรงแรม

(n=29)

ชนิดสิ่งทอพื้นเมือง*	จำนวน	ร้อยละ
ผ้าไหม	19	65.52
ผ้าฝ้าย	8	27.59
ผ้าใยสังเคราะห์	8	27.59
ผ้าใยผสม	4	13.79
ผ้าปาน	1	3.45
ใช้ทุกประเภท	1	3.45

* เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 10 ซึ่งความคิดเห็นเรื่องชนิดสิ่งทอพื้นเมืองที่ควรใช้ภายในห้องพักโรงแรม พบว่าหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการใช้ผ้าไหม รองลงมาคือผ้าฝ้ายและผ้าใยสังเคราะห์

ตารางที่ 11 ลักษณะลวดลายสิ่งทอพื้นเมืองที่เหมาะสมสำหรับห้องพักโรงแรม

(n=29)

ลักษณะลวดลาย*	จำนวน	ร้อยละ
ผ้าพื้น	24	82.76
ผ้ายกดอก	6	20.69
ผ้าลายตาราง	5	17.24
ผ้ามัดหมี่	5	17.24
ผ้าลายริ้ว	4	13.79
ผ้าจืด	3	10.34
ผ้าจก	1	3.45
ผ้าพิมพ์ลายไทย	1	3.45

* เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 11 ซึ่งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะลวดลายสิ่งทอพื้นเมืองที่เหมาะสมสำหรับห้องพักโรงแรม พบว่าหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่

เห็นด้วยกับการใช้ผ้าพื้นมากที่สุด รองลงมาเห็นด้วยกับการใช้ผ้าทอยกดอก ผ้าทอลายตารางและ
ผ้ามัดหมี่ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ลักษณะสีสิ่งทอพื้นเมืองที่เหมาะสมสำหรับห้องพักโรงแรม

(n=29)

สีสิ่ง*	จำนวน	ร้อยละ
ใช้สีเดียว	20	68.97
ใช้มากกว่า 2 สี	11	37.93
ใช้สองสี	4	13.79
ใช้การไล่สี	4	13.79
ใช้สีคู่ตรงข้าม	1	3.45

* เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 12 ซึ่งแสดงความคิดเห็นในเรื่องสีสิ่งทอพื้นเมืองที่เหมาะสมสำหรับ
ห้องพักโรงแรม พบว่าหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มี
ความเห็นว่าการใช้สิ่งทอพื้นเมืองที่มีสีเดียว รองลงมาคือใช้สิ่งทอพื้นเมืองที่มีมากกว่า 2 สี

ตารางที่ 13 วัตถุประสงค์การใช้สิ่งทอพื้นเมืองภายในห้องพักโรงแรม

(n=29)

วัตถุประสงค์*	จำนวน	ร้อยละ
เครื่องนอน	23	79.31
ของตกแต่งและเครื่องใช้ในห้องพัก	8	27.59
ผ้าปูเครื่องเรือน	8	27.59
ไม่ใช่	4	13.79
ของที่ระลึกสำหรับแขก	1	3.45

* เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 13 ซึ่งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการใช้สิ่งทอพื้นเมืองภายในห้องพักโรงแรม พบว่าส่วนใหญ่ใช้เพื่อเป็นเครื่องนอน รองลงมาใช้เพื่อเป็นของตกแต่งและเครื่องใช้ในห้องพัก และผ้าปูเครื่องเรือน และที่ไม่ใช้สิ่งทอพื้นเมืองมี 4 แห่ง

ตารางที่ 14 ลักษณะการใช้สิ่งทอพื้นเมืองตกแต่งห้องพักโรงแรม

(n=29)		
ลักษณะการใช้สิ่งทอพื้นเมือง*	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ใช้ตกแต่งทุกชนิด	18	62.07
ผ้าปูผนังและเพดาน	7	24.14
ผ้าม่าน	4	13.79
ผ้าคลุมเฟอร์นิเจอร์	4	13.79
ภาพแขวน	4	13.79
โคมไฟ	1	3.45
กรอบรูป	1	3.45

* เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 14 ซึ่งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สิ่งทอพื้นเมืองตกแต่งห้องพักพบว่า ส่วนใหญ่ไม่ใช้สิ่งทอพื้นเมืองในการตกแต่งห้อง รองลงมาใช้เป็นผ้าปูผนังและเพดาน ตามลำดับ

ตารางที่ 15 ประเภทห้องพักที่ใช้สิ่งทอพื้นเมืองตกแต่ง

(n=29)		
ประเภทห้องพัก*	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ใช้	18	62.07
ห้องตกแต่งพิเศษ	10	24.14
ห้องชุดพิเศษ	6	20.69
ห้องชุด	4	13.79
ห้องชุดขนาดเล็ก	2	6.90
ห้องสองชั้น	2	6.90
ห้องพักมาตรฐาน	1	3.45

* เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 15 ซึ่งแสดงความคิดเห็นในการใช้สิ่งทอพื้นเมืองตกแต่งแยกตามประเภทห้องพักต่างๆพบว่าส่วนใหญ่ไม่ใช้สิ่งทอในการตกแต่งห้องพัก รองลงมาคือเลือกใช้สิ่งทอพื้นเมืองตกแต่งห้องพักที่เป็นห้องตกแต่งพิเศษ ห้องชุดพิเศษ และห้องชุดตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับตารางที่ 14 การใช้สิ่งทอพื้นเมืองภายในห้องพักและการใช้สิ่งทอพื้นเมืองเพื่อการตกแต่งห้องพัก ซึ่งผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการใช้สิ่งทอพื้นเมืองสำหรับห้องพักโรงแรม เนื่องจากรูปแบบการตกแต่งห้องพัก และลักษณะของผลิตภัณฑ์สิ่งทอพื้นเมืองที่ไม่เข้ากัน

ตารางที่ 16 ลักษณะการใช้สิ่งทอพื้นเมืองเป็นเครื่องนอน

เครื่องนอน*	จำนวน	ร้อยละ
ปลอกหมอนอิง	24	82.76
ผ้าคาดเตียง	13	44.83
ผ้าคลุมเตียง	5	17.24
ไม่ใช่ตกแต่ง	3	10.34
ผ้าห่ม	1	3.45
ผ้าปูที่นอน	1	3.45
ปลอกหมอน	1	3.45

* เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 16 ซึ่งแสดงการใช้สิ่งทอพื้นเมืองเป็นเครื่องนอน พบว่าส่วนใหญ่ใช้เป็นปลอกหมอนอิง รองลงมาคือผ้าคาดเตียงซึ่งระบุในข้ออื่นๆ และผ้าคลุมเตียงตามลำดับ

โรงแรมที่มีขนาดใหญ่และมีระดับตั้งแต่ 4 ดาวขึ้นไปจะใช้สิ่งทอพื้นเมืองทำเป็นปลอกหมอนอิง และผ้าคาดเตียง ทั้งนี้เพื่อการตกแต่งและสร้างจุดสนใจภายในห้องพัก โดยปลอกหมอนอิงและผ้าคาดเตียงนิยมใช้ผ้าที่มีลักษณะลวดลาย สี สันและเนื้อผ้าที่เหมือนหรือใกล้เคียงกันเพื่อความกลมกลืน

ตารางที่ 17 ประเภทห้องพักที่ใช้สิ่งทอพื้นเมืองเป็นเครื่องนอน

(n=29)

ประเภทห้องพัก*	จำนวน	ร้อยละ
ห้องตกแต่งพิเศษ	21	72.41
ห้องชุดพิเศษ	13	44.83
ห้องชุด	8	27.59
ห้องชุดขนาดเล็ก	7	24.14
ห้องสองชั้น	5	17.24
ห้องพักมาตรฐาน	3	10.34
ไม่ใช่	3	10.34

* เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 17 ซึ่งแสดงความคิดเห็นในการใช้สิ่งทอพื้นเมืองเป็นเครื่องนอนแยกตามประเภทห้องพักโรงแรม พบว่าส่วนใหญ่ใช้สิ่งทอพื้นเมืองเป็นเครื่องนอนในห้องพักประเภทห้องตกแต่งพิเศษ รองลงมาคือห้องชุดพิเศษ และห้องชุด ตามลำดับ

ตารางที่ 18 ลักษณะการใช้สิ่งทอพื้นเมืองเป็นผ้าห่มเครื่องเรือน

(n=29)

ลักษณะการใช้*	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ใช่ตกแต่งทุกชนิด	17	58.62
ผ้าห่มหัวเตียง	11	37.93
ผ้าห่มโซฟา	5	17.24
ผ้าห่มเบาะเก้าอี้	5	17.24
ผ้าห่มเตียง	2	6.90

* เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 18 ซึ่งแสดงความคิดเห็นในการใช้สิ่งทอพื้นเมืองเป็นผ้าห่มเครื่องเรือน พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่ใช่สิ่งทอพื้นเมืองเป็นผ้าห่มเครื่องเรือน รองลงมาคือใช้เป็นผ้าห่มหัวเตียง ผ้าห่มโซฟาและผ้าห่มเบาะเก้าอี้

สาเหตุที่หัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่ใช่เลือกสิ่งทอพื้นเมืองเพื่อหุ้มเครื่องเรือนนั้น มีความเห็นว่าเนื่องจากสิ่งทอพื้นเมืองมีราคาแพง ดูแลรักษายาก และไม่ทนทานต่อการใช้งาน จึงเลือกที่จะนำสิ่งทอพื้นเมืองไปเป็นเครื่องใช้ประเภทอื่นแทน

ตารางที่ 19 ประเภทห้องพักที่ใช้สิ่งทอพื้นเมืองเป็นผ้าหุ้มเครื่องเรือน

(n=29)

ประเภทห้องพัก*	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ใช่	17	58.62
ห้องตกแต่งพิเศษ	9	31.03
ห้องชุด	3	10.34
ห้องชุดพิเศษ	3	10.34
ห้องสองชั้น	2	6.90
ห้องชุดขนาดเล็ก	1	3.45

* เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 19 ซึ่งแสดงการใช้สิ่งทอพื้นเมืองหุ้มเครื่องเรือนแยกตามประเภทห้องพัก พบว่าส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการใช้สิ่งทอพื้นเมืองเป็นผ้าหุ้มเครื่องเรือน รองลงมาใช้หุ้มเครื่องเรือนห้องพักประเภทห้องตกแต่งพิเศษ

ตารางที่ 20 ลักษณะของผลิตภัณฑ์สิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการสำหรับห้องพักโรงแรม

(n=29)

ลักษณะผลิตภัณฑ์ที่ต้องการ*	จำนวน	ร้อยละ
สวยงาม ประณีต เรียบร้อย	29	100
ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลาย	23	79.31
ตรงตามความต้องการ	23	79.31
สามารถนำมาประยุกต์ใช้งานได้หลากหลาย	21	72.41
บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทย	15	51.72
มีลวดลายและสีสันให้เลือกมาก	14	48.28
เนื้อผ้ามีความแน่นสม่ำเสมอ	14	48.28
มีคำแนะนำการดูแลรักษาผลิตภัณฑ์	12	41.38

* เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 20 แสดงลักษณะของผลิตภัณฑ์สิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการสำหรับห้องพักโรงแรม พบว่าหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เห็นด้วยกับผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะสวยงาม ประณีต เรียบร้อย รองลงมาคือผลิตภัณฑ์สิ่งทอพื้นเมืองที่มีความหลากหลายและตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการโรงแรม และสามารถประยุกต์ใช้งานได้หลากหลาย ตามลำดับ

ตารางที่ 21 คุณสมบัติสิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการสำหรับห้องพักโรงแรม

(n=29)

คุณสมบัติที่ต้องการ*	จำนวน	ร้อยละ
แข็งแรง คงทน	25	86.20
มีความสวยงาม	24	82.76
ทนต่อการขัดถู	17	58.62
ทนยับ	13	44.83
สีไม่ตกหรือตกน้อย	12	41.38
ยืดหยุ่นดี	9	31.03
กลิ่นตัวได้ดี	9	31.03
ผ้าไม่หดตัว	5	17.24
ทนต่อสารเคมีที่ใช้ทำความสะอาด	5	17.24
ต้องการทุกคุณสมบัติ	4	13.79
ผ้าไม่ถูกเกี่ยวขาง่าย	3	10.34
สามารถลงแป้งได้	3	10.34
ทนต่อแสงแดด	2	6.90
ฟอกขาวได้	1	3.45

* เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 21 แสดงคุณสมบัติของสิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการสำหรับห้องพักโรงแรม พบว่าหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับสิ่งทอพื้นเมืองที่มีคุณสมบัติแข็งแรง คงทน รองลงมาคือมีความสวยงาม ทนต่อการขัดถู และทนยับ ตามลำดับ

ซึ่งสอดคล้องกับตารางที่ 20 โดยหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเห็นด้วยกับการนำสิ่งทอพื้นเมืองที่มีความสวยงามไปตกแต่งห้องพักโรงแรมเพื่อให้เกิดความสวยงาม น่าประทับใจกับผู้ใช้บริการ

ตารางที่ 22 วิธีจัดหาสิ่งทอพื้นเมืองสำหรับห้องพักโรงแรม

วิธีจัดหา*	จำนวน	ร้อยละ
ซื้อผ่านพ่อค้าคนกลาง	13	44.83
สั่งทำเป็นผืนผ้า	6	20.69
บริษัทต้นสังกัด /บริษัทที่ออกแบบ	6	20.69
สั่งทำเป็นผลิตภัณฑ์	5	17.24
ซื้อจากกลุ่มผู้ผลิตโดยตรง	1	3.45

(n=29)

* เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 22 ซึ่งแสดงวิธีจัดหาสิ่งทอพื้นเมืองสำหรับห้องพักโรงแรม พบว่าหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จัดหาสิ่งทอพื้นเมืองผ่านพ่อค้าคนกลาง รองลงมาคือสั่งทำเป็นผืนผ้าและอื่นๆ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับปิยพร (2536) โดยระบุว่า การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอเกาะยอ ส่วนใหญ่ผ่านพ่อค้าคนกลาง และจำหน่ายแบบขายส่งเป็นจำนวนมาก ซึ่งพ่อค้าคนกลางมีทั้งที่เป็นบุคคลภายในท้องถิ่นและบุคคลภายนอก

จากการสอบถามหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีวิธีการจัดหาสิ่งทอพื้นเมืองที่ใช้ภายในห้องพักวิธีอื่นๆ นั้น ได้แก่ บริษัทที่ทำหน้าที่ออกแบบโรงแรม รวมถึงห้องพัก เป็นผู้จัดหาสิ่งทอสำหรับที่ใช้ภายในโรงแรมและห้องพักทั้งหมดแทน หรือบริษัทที่เป็นต้นสังกัดของโรงแรม (บริษัทแม่) จะเป็นผู้จัดหาสิ่งทอพื้นเมืองแทน

ตอนที่ 3 คุณลักษณะของสิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการสำหรับห้องพักโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาคุณลักษณะของสิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการสำหรับห้องพักโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 23 ชนิดเส้นใยที่ต้องการ

(n=29)		
ชนิดเส้นใย	จำนวน	ร้อยละ
ใยไหม	15	51.72
ใยธรรมชาติผสมใยสังเคราะห์	6	20.70
ใยฝ้าย	5	17.24
ใช้เส้นใยทุกประเภท	3	10.34
รวม	29	100.00

จากตารางที่ 23 พบว่าหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการใช้ใยไหม ทำเป็นสิ่งทอพื้นเมืองที่ใช้ในห้องพักโรงแรม รองลงมาคือใช้ใยธรรมชาติผสมใยสังเคราะห์ และใยฝ้ายตามลำดับ

ตารางที่ 24 ชนิดสีย้อมที่ต้องการ

(n=29)		
ชนิดสีย้อม	จำนวน	ร้อยละ
ใช้ทั้งสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์	26	89.66
สีสังเคราะห์	3	10.34
รวม	29	100.00

จากตารางที่ 24 พบว่าชนิดของสีย้อมสิ่งทอพื้นเมืองที่หัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่ากึ่งหนึ่งต้องการ คือทั้งสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์

ตารางที่ 25 ชนิดผ้าที่ต้องการ

(n=29)

ชนิดผ้า	จำนวน	ร้อยละ
ผ้าพื้น	16	55.18
ผ้ายกดอก	4	13.79
ผ้ามัดหมี่	4	13.79
ผ้าจืด	3	10.34
ผ้าจก	1	3.45
ผ้าลายน้ำไหล	1	3.45
รวม	29	100.00

จากตารางที่ 25 พบว่าหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการสิ่งทอพื้นเมืองที่เป็นผ้าพื้น รองลงมาคือ ผ้ายกดอกและผ้ามัดหมี่ ตามลำดับ

ตารางที่ 26 ลักษณะกลุ่มลายสิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการ

(n=29)

ลักษณะกลุ่มลาย	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มไม่มีลาย	16	55.17
กลุ่มลายเรขาคณิต	7	24.14
กลุ่มลายพันธุ์ไม้	4	13.79
กลุ่มลายสิ่งของเครื่องใช้	2	6.90
รวม	29	100.00

จากตารางที่ 26 พบว่าหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการลักษณะสิ่งทอพื้นเมืองที่ไม่มีลวดลาย ส่วนลักษณะลวดลายที่ต้องการคือ กลุ่มลายเรขาคณิต กลุ่มลายพันธุ์ไม้และกลุ่มลายสิ่งของเครื่องใช้ ตามลำดับ

ตารางที่ 27 ขนาดลวดลายที่ต้องการเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์

(n=29)

ขนาดลวดลาย	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	18	62.07
ขนาดกลาง	8	27.59
ขนาดใหญ่	3	10.34
รวม	29	100.00

จากตารางที่ 27 พบว่าหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่ากึ่งหนึ่ง ต้องการสิ่งทอพื้นเมืองที่มีลวดลายขนาดเล็กเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์ รองลงมาคือ ลวดลายขนาดกลางและขนาดใหญ่ ตามลำดับ

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จูติรัตน์ (2541) พบว่ากลุ่มตัวอย่างเลือกซื้อผ้าไหมมัดหมี่เพื่อตัดชุดโอกาสพิเศษของข้าราชการสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นผ้าลวดลายขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลาง และไม่เลือกซื้อผ้าที่มีลวดลายขนาดใหญ่

ตารางที่ 28 โทนสีที่ต้องการ

(n=29)

โทนสี	จำนวน	ร้อยละ
สีโทนร้อน	8	27.59
สีกลาง	8	27.59
สีโทนเย็น	5	17.24
สีใกล้เคียงหรือไล่สี	3	10.34
ใช้โทนทุกสี	3	10.34
สีตัดกันหรือสีคู่ตรงข้าม	2	6.90
รวม	29	100.00

จากตารางที่ 28 พบว่าหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ต้องการสิ่งทอพื้นเมืองที่มีสีโทนร้อนและสีโทนกลางเท่าๆ กัน รองลงมาคือสีโทนเย็น

โดยทั่วไปห้องนอนหรือห้องพักผ่อนจะใช้สีโทนเย็น เนื่องจากต้องการความสบายตา และการพักผ่อน แต่จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการใช้สีโทนพื้นเมืองสีโทนร้อนและสีกลาง ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าต้องการใช้สีโทนพื้นเมืองมาเป็นเครื่องตกแต่งห้องพัก เพื่อตกแต่งเสริมให้ห้องพักมีความสวยงามมากกว่าจะใช้เป็นโทนสีหลัก

ตารางที่ 29 วิธีทำความสะอาดสิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการ

(n=29)		
วิธีทำความสะอาด	จำนวน	ร้อยละ
ซักแห้งได้	15	51.72
ซักเครื่องซักผ้าได้	11	37.93
ไม่ต้องทำความสะอาด	2	6.90
ทำความสะอาดเฉพาะจุด	1	3.45
รวม	29	100.00

จากตารางที่ 29 พบว่าหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการวิธีทำความสะอาดสิ่งทอพื้นเมือง แบบซักแห้ง รองลงมาคือซักเครื่องซักผ้า และไม่ต้องทำความสะอาด ตามลำดับ

ตารางที่ 30 อายุการใช้งานของสิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการ

(n=29)		
อายุการใช้งาน	จำนวน	ร้อยละ
1-3 ปี	5	17.24
4-6 ปี	16	55.18
7-10 ปี	5	17.24
10 ปีขึ้นไป	3	10.34
รวม	29	100.00

จากตารางที่ 30 พบว่าหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการสิ่งทอพื้นเมืองที่มีอายุการใช้งานประมาณ 4-6 ปี รองลงมาคือ 1-3ปี และ 7-10ปี ตามลำดับ

จากการสอบถามพบว่าส่วนใหญ่โรงแรมจะมีการปรับปรุง และตกแต่งโรงแรมใหม่ในช่วง 4-6 ปี ดังนั้นจึงต้องการสิ่งทอพื้นเมืองที่มีอายุการใช้งานที่อยู่ในช่วงดังกล่าว

ตารางที่ 31 ประเภทของผลิตภัณฑ์สิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการ

(n=29)

ผลิตภัณฑ์	จำนวน	ร้อยละ
เครื่องนอน	18	62.07
เครื่องใช้และของตกแต่ง	4	13.79
ผ้าคาดเตียง	4	13.79
ผ้าหุ้มเครื่องเรือน	2	6.90
ผ้าหุ้มเฟอร์นิเจอร์	1	3.45
รวม	29	100.00

จากตารางที่ 31 พบว่าประเภทสิ่งทอพื้นเมืองที่หัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่ากึ่งหนึ่งต้องการ คือ เครื่องนอน รองลงมาคือ เครื่องใช้และของตกแต่ง และผ้าคาดเตียงในอัตราส่วนเท่ากัน

จากการสอบถามผ้าคาดเตียงใช้เพื่อตกแต่งที่นอนให้ดูสวยงามเท่านั้น ซึ่งได้รับความนิยมมากในโรงแรมระดับ 3 ดาวขึ้นไป ยิ่งโรงแรมที่มีระดับสูงขึ้น การเลือกผ้าคาดเตียงจะยิ่งมีความสวยงามมากและราคาสูงขึ้น เช่น โรงแรมระดับ 3 ดาว เลือกผ้าคาดเตียงเป็นผ้าฝ้าย และระดับ 4-5 ดาว อาจเลือกเป็นผ้าไหม เป็นต้น

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สิ่งทอพื้นเมืองสำหรับห้องพักโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาคุณลักษณะของสิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการสำหรับห้องพักโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านของ โรงแรมที่ได้รับการจัดระดับจากสมาคมโรงแรมไทย ในระดับ 3 ดาว 4 ดาว และ 5 ดาวรวมทั้งสิ้น 29 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถาม (Questionnaires) พร้อมภาพตัวอย่างกลุ่มลายสิ่งทอพื้นเมืองซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานครที่กลุ่มตัวอย่างสังกัด 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สิ่งทอพื้นเมืองสำหรับห้องพักโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร 3) คุณลักษณะสิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการสำหรับห้องพักโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของโรงแรม และความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สิ่งทอพื้นเมืองสำหรับห้องพักโรงแรมใช้ค่าความถี่ และร้อยละ ซึ่งผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานครที่กลุ่มตัวอย่างสังกัด

โรงแรมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาการเปิดบริการระหว่าง 11-30 ปี เป็นโรงแรมระดับ 4 ดาว และ 5 ดาว ซึ่งมีขนาดใหญ่มาก คือ มีห้องพักตั้งแต่ 300 ห้องขึ้นไป โดยคิดอัตราห้องพักแบบ Dual-Plan hotel คือ คิดค่าห้องพักกับค่าอาหารหรือคิดค่าห้องพักเพียงอย่างเดียว ส่วนใหญ่ให้บริการห้องพักประเภทห้องพักมาตรฐาน และห้องตกแต่งพิเศษ ซึ่งมีรูปแบบการตกแต่งห้องพักโรงแรมในสไตล์ร่วมสมัย ไม่มีการใช้สิ่งทอพื้นเมืองภายในห้องพัก และไม่มีความสนใจใช้สิ่งทอพื้นเมืองภายในห้องพัก โดยให้เหตุผลว่า รูปแบบของสิ่งทอพื้นเมืองไม่เหมาะสมกับรูปแบบการตกแต่งห้องพัก

2. ความคิดเห็นในการใช้สิ่งทอพื้นเมืองสำหรับห้องพักโรงแรม

จากการศึกษา พบว่าหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าสิ่งทอพื้นเมืองเหมาะสำหรับห้องตกแต่งพิเศษและห้องชุดพิเศษ โดยต้องการสิ่งทอพื้นเมืองที่เป็นไหม ผ้าพื้น สีเดียว ผลิตเป็นเครื่องนอน ซึ่งหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่เป็น ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ไม่ควรใช้สิ่งทอพื้นเมืองตกแต่งห้องพัก หรือถ้าใช้ควรเป็นผ้าห่มผืนนั่งและพาดาน สำหรับห้องตกแต่งพิเศษ ด้านการใช้สิ่งทอพื้นเมืองเป็นเครื่องนอน พบว่าส่วนใหญ่ ต้องการใช้เป็นปลอกหมอนอิงและผ้าคาดเตียงสำหรับห้องตกแต่งพิเศษ ด้านการใช้สิ่งทอพื้นเมืองเป็นผ้าห่มเครื่องเรือน พบว่าไม่เห็นด้วยกับการใช้ หรือถ้าใช้ควรทำเป็นผ้าห่มหัวเตียง สำหรับห้องตกแต่งพิเศษ ซึ่งลักษณะของผลิตภัณฑ์สิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการคือ ความสวยงาม ประณีต เรียบร้อย และผลิตภัณฑ์มีความหลากหลาย ตรงตามความต้องการ สำหรับคุณสมบัติของสิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการคือ มีความแข็งแรง คงทนและสวยงาม ด้านการจัดหาสิ่งทอพื้นเมือง พบว่าส่วนใหญ่ซื้อผ่านพ่อค้าคนกลาง

3. คุณลักษณะของสิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการสำหรับห้องพักโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร

จากผลการศึกษา พบว่าหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ต้องการสิ่งทอพื้นเมืองที่ทำจากใยไหม ย้อมด้วยสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์ ต้องการผ้าพื้นที่ไม่มีความลวดลาย ถ้ามีความลวดลายต้องการขนาดเล็กเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์ โทนสีที่ต้องการคือโทนสีร้อน วิธีทำความสะอาดที่ต้องการ คือ สามารถซักแห้ง นอกจากนี้สิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการ ควรมีอายุการใช้งาน 4-6 ปี และต้องการผลิตภัณฑ์สิ่งทอพื้นเมืองประเภทเครื่องนอนมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่าหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่ เป็นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่ารูปแบบลวดลายและสีสันทันของผลิตภัณฑ์สิ่งทอพื้นเมืองไม่เหมาะสมกับรูปแบบการตกแต่งห้องพักโรงแรม ดังนั้นผู้ผลิตควรศึกษารูปแบบการตกแต่งของโรงแรมต่างๆ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอพื้นเมืองให้มีรูปแบบ ลวดลายและสีสันทัน สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ คือ ต้องการสิ่งทอพื้นเมืองที่เป็นผ้าไหม สีพื้นหรือมีลวดลายขนาดเล็ก และใช้สีโทนร้อนและสีกลาง
2. จากผลการศึกษาพบว่าหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่ เป็นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์สิ่งทอพื้นเมืองในเรื่องความสวยงาม ประณีต เรียบร้อย และผลิตภัณฑ์มีความหลากหลาย ดังนั้นผู้ผลิตสิ่งทอพื้นเมืองควรให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น
3. จากผลการศึกษาพบว่าหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่ เป็นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการจัดหาสิ่งทอพื้นเมืองโดยผ่านพ่อค้าคนกลาง และบริษัทต้นสังกัดเป็นผู้จัดส่ง จึงน่าจะมีการรวมกลุ่มกันของผู้ผลิตเพื่อเสนอสินค้า กำหนดราคา และคุณภาพของสิ่งทอพื้นเมือง ให้กับผู้ประกอบการ โดยตรงแทนการจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง
4. จากผลการศึกษาพบว่า มีหัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่ เป็นผู้ตอบแบบสอบถามของโรงแรมกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เลือกใช้และไม่มีความสนใจจะใช้สิ่งทอพื้นเมือง เนื่องจากยังไม่เคยใช้สิ่งทอพื้นเมืองตกแต่งภายในห้องโรงแรมเลย จึงอาจจะคิดว่าสิ่งทอพื้นเมืองไม่สามารถนำมาใช้ตกแต่งภายในห้องพักโรงแรมได้ ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริม เผยแพร่ และให้ความรู้แก่หัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้านที่ของโรงแรมเพื่อให้เห็นถึงคุณค่า ความงดงามและเกิดความสนใจที่จะเลือกใช้สิ่งทอพื้นเมืองภายในห้องพักโรงแรมต่อไป
5. จากการสอบถามเพิ่มเติมผู้ประกอบการมีความคิดเห็นว่า สิ่งทอพื้นเมืองของไทยมีการดูแลรักษายาก ไม่ทนทานต่อการใช้งาน และราคาสูง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการวิจัยและพัฒนาในเรื่องดังกล่าว เพื่อให้สิ่งทอพื้นเมืองเป็นที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการทดลองใช้สิ่งทอพื้นเมืองตกแต่งห้องพักโรงแรม รวมทั้งสำรวจความคิดเห็นของทั้งผู้ประกอบการ และผู้ใช้บริการห้องพักโรงแรม

2. การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาโรงแรมต่างจังหวัดที่มีสภาพท้องถิ่น และสถานที่ตั้งแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบการใช้สิ่งทอพื้นเมือง

3. การศึกษาครั้งนี้ศึกษาสิ่งทอพื้นเมืองสำหรับห้องพักโรงแรม การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาการใช้สิ่งทอพื้นเมืองในผู้ประกอบการธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ธุรกิจสปา ร้านอาหาร ไทย เป็นต้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กองส่งเสริมหัตถกรรมไทย. ม.ป.ป. แนวทางการพัฒนาและอนุรักษ์ ผ้าฝ้ายทอมือเพื่อการตลาด.
กองส่งเสริมหัตถกรรมไทย. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, กรุงเทพฯ.

กาญจนา โอนอ่อน. 2547. คู่มือการจัดและตกแต่ง ห้องนอน 2 บ้านและสวน. พิมพ์ครั้งที่ 4.
อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, กรุงเทพฯ.

ขจิต กอบเดช. 2543. งานโรงแรมฝ้ายห้องพัก พนักงานส่วนหน้า. พิมพ์ครั้งที่ 2. บริษัท
พริ้นติก จำกัด, กรุงเทพฯ.

ขจีจรัส ภิรมย์ธรรมศิริ. 2545. เอกสารประกอบการสอนวิชาผ้าในอาคาร. ภาควิชา
คหกรรมศาสตร์ คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. (อัคราณา)

———. 2546. เอกสารประกอบการสอนวิชาพัฒนาการสิ่งทอ. ภาควิชาคหกรรมศาสตร์
คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. (อัคราณา)

———. 2547. เอกสารประกอบการสอนวิชาพัฒนาการสิ่งทอพื้นเมือง. ภาควิชา
คหกรรมศาสตร์ คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. (อัคราณา)

——— และวาสนา แสงดี. 2530. เทคนิคการตัดเย็บและประดิษฐ์หมอน. อยู่ในเด็คท์บุ๊กที่,
กรุงเทพฯ.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2535. โครงการสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยวในการเลือกซื้อ
สินค้าของที่ระลึก ปี 2533. จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

เจริญศรี กิจงานง. 2547. เอกสารประกอบการสอนวิชาผ้าที่ใช้ในบ้าน. ภาควิชาผ้าและเครื่อง-
แต่งกาย คณะคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ วิทยาเขต
พระนครใต้, กรุงเทพฯ. (อัคราณา)

จิตร์รัตน์ เหมชัยจิตติ. 2541. ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อผ้าไหมมัดหมี่เพื่อตัดชุดโอกาสพิเศษของข้าราชการสตรีสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นวลจิตต์ เรืองศรีใส. ม.ป.ป. การเลือกใช้วัสดุสำหรับผ้าทอพื้นเมือง ผ้าทอพื้นเมือง ฉบับที่ 6. หน่วยข้อมูลแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอ สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขา กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, กรุงเทพฯ.

บุญเรียง ขจรศิลป์. 2545. สถิติวิจัย I. พิมพ์ครั้งที่ 8. พี.เอ็น. การพิมพ์, กรุงเทพฯ.

ปริมรัตน์ แยกเพ็ง. 2542. ทศนคติผู้บริโภคที่มีต่อผ้าไทย. งานศึกษาข้อมูลหัตถกรรม สำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, กรุงเทพฯ.

ปิยพร รักษ์เจริญ. 2536. การศึกษาสถานะการผลิต การตลาด ผ้าทอพื้นบ้านเกาะยอ. ฝ่ายส่งเสริมผลิตภัณฑ์หัตถกรรมไทย กรมส่งเสริมหัตถกรรมไทย กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, กรุงเทพฯ.

ปิยพรรณ กลั่นกลิ่น. 2545. การปฏิบัติงานและการจัดการส่วนหน้าของโรงแรม. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.

ไพโจจน์ ชาญสิกขจร. 2546. ความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์ผ้าจากบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2543 ก. ผ้าทอพื้นเมือง. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

———. 2543 ข. ลวดลายและสีสันทนผ้าทอพื้นเมือง. อัมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับบลิชซิ่ง, กรุงเทพฯ.

- มูลนิธิพัฒนามาตรฐานและบุคลากรในอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว. 2549. ข่าว
 ประชาสัมพันธ์. **จัดระดับโรงแรมไทยสู่มาตรฐานสากล**. แหล่งที่มา: [http://www.tat.or.th/
 thai/tat_publish/web/display.php?ID=185&CatID=49](http://www.tat.or.th/thai/tat_publish/web/display.php?ID=185&CatID=49), 1 มีนาคม 2549.
- มัทนาสถาปัตย์. 2525. **การตกแต่งภายในโรงแรมชั้น 1 ในกรุงเทพมหานคร ฉบับพิเศษ**.
 อักษรสัมพันธ์, กรุงเทพฯ.
- ระรินธร อักษรศรี. 2539. **การบริการในโรงแรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นามิบุ๊กส์, กรุงเทพฯ.
- วรรณา วุฒทะกุล และยุรรัตน์ พันธุ์ยูรา. 2537. **ผ้าทอกับวิถีชีวิตไทย**. ใน สมจิตต์ ธรรมชีวัน,
 ผู้รวบรวม. **ผ้าไทย**. โรงพิมพ์คุรุสภา, กรุงเทพฯ.
- สิทธิชัย สมานชาติ. ม.ป.ป. **พระแม่เจ้าแห่งชาวไทย ฉบับเฉลิมพระเกียรติ**. ม.ป.ท.
- สุธีลักษณ์ ไกรสุวรรณ. 2546. **การออกแบบและตัดเย็บผ้าในอาคาร**. ภาควิชาคหกรรมศาสตร์
 คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2545. **ผ้าไทย สายใยแห่งภูมิปัญญา สู่คุณค่า
 เศรษฐกิจ**. องค์การคุรุสภา, กรุงเทพฯ.
- อรไท ผลดี. 2537. **ลวดลายผ้าไท:มรดกร่วมอันเป็นเอกลักษณ์ของเผ่าไท**, น. 30-54. ใน
 สมจิตต์ ธรรมชีวัน, ผู้รวบรวม. **ผ้าไทย**. โรงพิมพ์คุรุสภา, กรุงเทพฯ.
- อัญญาพร ทองบริสุทธิ. 2547. **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตผ้าจกพื้นเมืองของชุมชนลาวซี้
 และลาวครั้ง อำเภอบางนางบัว**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบตาม

ภาคผนวก ข
รายชื่อโรงแรมที่เป็นต้นสังกัดของกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อโรงแรมที่เป็นต้นสังกัดของกลุ่มตัวอย่าง

แบ่งเป็น โรงแรมระดับ 5 ดาว รวม 10 แห่ง ได้แก่

1. Amari Watergate Hotel
847 ถ.เพชรบุรี แขวงประตูน้ํา เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
2. Bangkok Marriott Resort and Spa
257/1-3 ถ.เจริญนคร แขวงสำหรั เขตธนบุรี กรุงเทพฯ 10600
3. Banyan Tee Bangkok
21/100 ถ.สาทรใต้ เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120
4. The Dusit Thani
946 ถ. พระราม 4 แขวงสีลม เขตบางรัก กรุงเทพฯ 10500
5. Hotel Plaza Athe'nee' Bangkok
ถ. วิฑู แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
6. Inter Continental Bangkok
973 ถ. เพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
7. The Orientel, Bangkok
48 Avenue Bangkok 10500
8. Sofitel Central Plaza Bangkok
1695 ถ.พหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
9. Shangri-La Hotel Bangkok
89 New-Road Bangkok Bangkok 10500
10. Sofitel Silom Bangkok
188 ถ.สีลม แขวงสุริวงส์ เขตบางรัก กรุงเทพฯ 10500

โรงแรมระดับ 4 ดาว รวม 12 แห่ง ได้แก่

1. Amari Airport Hotel
233 ถ.แจ้งวัฒนะ เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ 10210
2. Amari Atrium Hotel
1880 ถ.เพชรบุรีตัดใหม่ แขวงบางกะปิ เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310
3. Amari Boulevard Hotel
2 ถ. สุขุมวิท ซ. 5 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110
4. The Four wings Hotel, Bangkok
40 ถ.สุขุมวิท ซ. 26 แขวงคลองตัน เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110
5. Holiday Inn silom, Bangkok
981 ถ.สีลม เขตบางรัก กรุงเทพฯ 10500
6. The Imperial Queen's Park Hotel
199 ถ. สุขุมวิท ซ.22 แขวงคลองตัน เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110
7. The Imerial Tara Hotle
18/1 ถ.สุขุมวิท ซ.26 แขวงคลองตัน เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110
8. Indra Regent Hotel
120/126 ถ.ราชปรารภ แขวงพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
9. Pathumwan Princess Hotel
444 มานูญครองเซ็นเตอร์ ถ.พญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
10. Rama Garden Hotel
9/9 ถ.วิภาวดีรังสิต เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10210

11. Radisson Hotel Bangkok
92 ถ.พระราม 9 เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10320

12. Royal Piness Srinakarin
905 หมู่ 6 ถ.ศรีนครินทร์ เขตประเวศ กรุงเทพฯ 10400

โรงแรมระดับ 3 ดาว รวม 7 แห่ง ได้แก่

1. Eastin Bangkok Hotel
1091/343 ถ.เพชรบุรีตัดใหม่ แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

2. Grande Ville Hotel
903 ถ.มหาตมาไทย เขตวังบูรพา กรุงเทพฯ 10200

3. The Impala Hotel
9 ถ.สุขุมวิท ซ.24 แขวงคลองตัน เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110

4. Maruay Garden hotel
1 ถ.พหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

5. S.D. Avenue Hotel
42 ถ.บรมราชชนนี แขวงบางลำพู เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700

6. St. James Hotel
8 ถ.สุขุมวิท ซ.26 แขวงคลองตัน เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10100

7. Tong poon Hotel
130 รongเมือง ซ.4 แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10300

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความร่วมมือ

(ครุฑ)

ที่ ศธ/0513.10204

ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ 10900

วันที่ เดือน 2548

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน

ด้วยนางสาวพัชรี สกุลภิญโญ นิสิตปริญญาโท สาขาคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับการอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง คุณลักษณะของสิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการสำหรับห้องพักโรงแรม ใน
เขตกรุงเทพมหานคร ภายใต้การควบคุมของ

1. ผศ.ดร.ขจีรัตน์	ภิรมย์ธรรมศิริ	ประธานกรรมการ
2. ผศ.สุธีลักษณ์	ไกรสุวรรณ	กรรมการวิชาเอก
3. รศ.ดร.วราภรณ์	ธาระวานิช	กรรมการวิชารอง

จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแบบสอบถาม เพื่อนำไปใช้ในการ
วิจัยดังกล่าว ภาควิชาคหกรรมศาสตร์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และ
ขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ภาควิชาคหกรรมศาสตร์

โทร 02-579-5514

โทรสาร 02-940-6687

(รศ. อบเชย วงศ์ทอง)

หัวหน้าภาควิชาคหกรรมศาสตร์

(ครุฑ)

ที่ ศธ/0523.10204

ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ 10900

วันที่ เดือน 2548

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน หัวหน้าฝ่ายห้องพักและแม่บ้าน House Keeping Manager

สิ่งที่แนบมาด้วย 1. แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด
2. ภาพตัวอย่างกลุ่มลายสิ่งทอพื้นเมือง

ด้วยนางสาวพัชรี สกุลภิญโญ นิสิตปริญญาโท สาขาคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับการอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง คุณลักษณะของสิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการสำหรับห้องพักโรงแรม ในเขต
กรุงเทพมหานคร ภายใต้การควบคุมของ

1. ผศ.ดร.ขจีรัตน์	ภิรมย์ธรรมศิริ	ประธานกรรมการ
2. ผศ.สุธีลักษณ์	ไกรสุวรรณ	กรรมการวิชาเอก
3. รศ.ดร.วราภรณ์	ธาระวานิช	กรรมการวิชาการ

ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ผู้วิจัยขอความกรุณาจากท่านในการให้ข้อมูลที่เป็นความ
จริงเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับและนำไปใช้เพื่อประโยชน์
ทางการวิจัยเท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม เพื่อประกอบ
การทำวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ภาควิชาคหกรรมศาสตร์

(รศ.อบเชย วงศ์ทอง)

โทร 02-579-5514

หัวหน้าภาควิชาคหกรรมศาสตร์

โทรสาร 02-940-6687

ภาคผนวก ง
ตัวอย่างการใช้สิ่งทอพื้นเมืองภายในห้องพักโรงแรม

ตัวอย่างการใช้สิ่งทอพื้นเมืองภายในห้องพักโรงแรม

โรงแรมระดับ 4 ดาว

ภาพผนวกที่ ๑ Superior Plaza Room

ที่มา: Holiday inn Bangkok / www.bangkok-silom.holiday-inn.com (2549)

ภาพผนวกที่ ๒ Prestige Suite

ที่มา: The Four wings Hotel / www.Fourwingshotel.com (2549)

ภาพผนวกที่ ๓ Exclusive Deluxe

ที่มา: Rama Gardens Hotel Bangkok / www.ramagardenshotel.com (2549)

ภาพผนวกที่ ๓ ๔ Somerset Maugham Suite

ที่มา: The Orientel Bangkok / www.mandarioriental.com (2549)

ภาพผนวกที่ ๓ ๕ Joseph Conrad Suite

ที่มา: The Orientel Bangkok / www.mandarioriental.com (2549)

โรงแรมระดับ 5 ดาว

ภาพผนวกที่ ๖ Dusit club room

ที่มา: The Dusit Thani / www.dusit.com (2549)

ภาพผนวกที่ ๗ Royal Pirrai Suite

ที่มา: Hotel Plaza Athéneé Bangkok / www.hotel-plaza-athenee.com (2549)

ภาพผนวกที่ ๘ Superior Room

ที่มา: The Dusit Thani / www.dusit.com (2549)

ภาพผนวกที่ ๙ Deluxe Guest Room

ที่มา: Bangkok Marriott and Spa Hotel / www.marriott.com/BKKTH (2549)

ภาพผนวกที่ ๑๐ Ruthanakosin Suite Room

ที่มา: Hotel Plaza Athénée Bangkok / www.hotel-plaza-athenee.com (2549)

ภาพผนวกที่ ๑๑ Junior Suite

ที่มา: Bangkok Marriott and Spa Hotel / www.marriott.com/ BKKTH (2549)

ภาคผนวก จ
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง คุณลักษณะสิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการสำหรับห้องพักโรงแรม ในเขตกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 3 ตอน โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หรือเติมข้อความในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดในเขตกรุงเทพมหานคร

1. ระยะเวลาในการเปิดให้บริการ.....ปี
2. ระดับ.....ดาว
3. ขนาดของโรงแรม

( ) โรงแรมขนาดเล็ก	มีห้องพักต่ำกว่า 25 ห้อง
( ) โรงแรมขนาดกลาง	มีห้องพัก 25 ถึง 100 ห้อง
( ) โรงแรมขนาดใหญ่	มีห้องพักตั้งแต่ 100 -300 ห้อง
( ) โรงแรมขนาดใหญ่มาก	มีห้องพักมากกว่า 300 ห้องขึ้นไป
4. การคิดอัตราห้องพัก

( ) European Plan	(คิดเพียงอัตราราคาค่าห้องพัก ส่วนค่าอาหารจะคิดบริการเพิ่ม)
( ) American Plan	(คิดอัตราห้องพักรวมกับค่าอาหาร ซึ่งอาจจะเป็น 3-2มื้อ)
( ) Dual-Plan hotel	(จัดบริการไว้ทั้ง 2 อย่าง คือ คิดค่าห้องพักกับค่าอาหาร หรือคิดค่าห้องพักเพียงอย่างเดียว)

5. ประเภทห้องพักภายในโรงแรม (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) ห้องพักมาตรฐาน (Standard)   ( ) ห้องสตูดิโอ (Studio)
- ( ) ห้องชุด (Suite)   ( ) ห้องชุดขนาดเล็ก (Junior Suite or Mini Suite)
- ( ) ห้องชุดพิเศษ (Persidential Suite)   ( ) ห้องสองชั้น (Duplex Suite)
- ( ) ห้องติดสระว่ายน้ำ (Cabana)   ( ) ห้องตกแต่งพิเศษ (Deluxe Room)
- ( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

6. รูปแบบการตกแต่งห้องพักของโรงแรมท่านเป็นแบบ

- ( ) สไตล์มินิมัลลิสม์ (Minimalism Style)
- ( ) สไตล์คลาสสิก (Classic Style)
- ( ) สไตล์โมเดิร์น (Modern Style)
- ( ) สไตล์คันทรี่ (Country Style)
- ( ) สไตล์ตะวันออก (Oriental Style)
- ( ) สไตล์ร่วมสมัย (Contemporary Style)
- ( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

7. ห้องพักภายในโรงแรมของท่าน มีการใช้สิ่งทอพื้นเมืองหรือไม่มี

- ( ) มี
- ( ) ไม่มี เพราะ.....

8. ท่านมีความสนใจต้องการใช้สิ่งทอพื้นเมืองภายในห้องพัก หรือไม่

- ( ) สนใจ
- ( ) ไม่สนใจ เพราะ.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สิ่งทอพื้นเมืองสำหรับห้องพักโรงแรม

1. ท่านคิดว่าสิ่งทอพื้นเมือง เหมาะสำหรับใช้ภายในห้องพัก ประเภทใดบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ห้องพักมาตรฐาน (Standard)	☐ ห้องสตูดิโอ (Studio)
☐ ห้องชุด (Suite)	☐ ห้องชุดขนาดเล็ก (Junior Suite or Mini Suite)
☐ ห้องชุดพิเศษ (Persidential Suite)	☐ ห้องสองชั้น (Duplex Suite)
☐ ห้องติดสระว่ายน้ำ (Cabana)	☐ ห้องตกแต่งพิเศษ (Deluxe Room)

2. ชนิดของสิ่งทอพื้นเมืองที่ใช้ภายในห้องพัก (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ผ้าไหม	☐ ผ้าฝ้าย
☐ ผ้าป่าน	☐ ผ้าใยสังเคราะห์
☐ ผ้าใยผสม	☐ ผ้าใยธรรมชาติชนิดอื่นโปรดระบุ .....
☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....	

3. ลักษณะลวดลายสิ่งทอพื้นเมืองที่เหมาะสมสำหรับห้องพัก (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ผ้าพื้น	☐ ผ้าลายตาราง
☐ ผ้าลายริ้ว	☐ ผ้าขิด
☐ ผ้าจก	☐ ผ้ายกดอก
☐ ผ้ามัดหมี่	☐ ผ้าลายน้ำไหล
☐ ผ้ามุก	☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. ลักษณะของสีสิ่งทอพื้นเมืองที่เหมาะสมสำหรับห้องพัก (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ใช้สีเดียว	☐ ใช้สองสี
☐ ใช้การไล่สี	☐ ใช้มากกว่า 2 สี
☐ ใช้สีคู่ตรงข้าม	☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

5. วัตถุประสงค์ของการใช้สิ่งทอพื้นเมืองภายในห้องพัก ใช้เพื่อ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) ของตกแต่งและเครื่องใช้ในห้องพักเช่น กรอบรูป แจกัน ผ้าม่าน เป็นต้น
  - ( ) เครื่องนอน เช่น ปลอกหมอน ผ้าคลุมเตียง เป็นต้น
  - ( ) ผ้าหุ้มเครื่องเรือน เช่น ผ้าหุ้มเฟอร์นิเจอร์ ผ้าหุ้มโซฟา เป็นต้น
  - ( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....
6. การใช้สิ่งทอพื้นเมืองตกแต่งห้องพัก ควรใช้ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) ผ้าบุผนังและเพดาน
  - ( ) ผ้าม่าน
  - ( ) โคมไฟ
  - ( ) ผ้าคลุมเฟอร์นิเจอร์ เช่น ผ้าปูโต๊ะ
  - ( ) กรอบรูป
  - ( ) อื่นๆโปรดระบุ.....
  - ( ) ภาพแขวน
  - ( ) ไม่ใช่
7. ประเภทของห้องพักที่ควรใช้สิ่งทอพื้นเมือง เพื่อการตกแต่ง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) ห้องพักมาตรฐาน (Standard)
  - ( ) ห้องสตูดิโอ (Studio)
  - ( ) ห้องชุด (Suite)
  - ( ) ห้องชุดขนาดเล็ก (Junior Suite or Mini Suite)
  - ( ) ห้องชุดพิเศษ (Persidential Suite)
  - ( ) ห้องสองชั้น (Duplex Suite)
  - ( ) ห้องติดสระว่ายน้ำ (Cabana)
  - ( ) ห้องตกแต่งพิเศษ (Deluxe Room)
  - ( ) ไม่ใช่
8. การใช้สิ่งทอพื้นเมืองเป็นเครื่องนอน ควรใช้สำหรับ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) ผ้าปูที่นอน
  - ( ) ผ้าห่ม
  - ( ) ผ้าคลุมเตียง
  - ( ) ปลอกหมอน
  - ( ) ปลอกหมอนอิง
  - ( ) ไม่ใช่ตกแต่ง
  - ( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

9. ประเภทห้องพักที่ควรใช้สิ่งทอพื้นเมือง เพื่อเป็นเครื่องนอน (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) ห้องพักมาตรฐาน (Standard)   ( ) ห้องสตูดิโอ (Studio)
- ( ) ห้องชุด (Suite)   ( ) ห้องชุดขนาดเล็ก (Junior Suite or Mini Suite)
- ( ) ห้องชุดพิเศษ (Persidential Suite)   ( ) ห้องสองชั้น (Duplex Suite)
- ( ) ห้องติดสระว่ายน้ำ (Cabana)   ( ) ห้องตกแต่งพิเศษ (Deluxe Room)
- ( ) ไม่ใช่
10. การใช้สิ่งทอพื้นเมืองเป็นผ้าห่มเครื่องเรือน ควรใช้สำหรับ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) ผ้าห่มโซฟา   ( ) ผ้าห่มเบาะเก้าอี้
- ( ) ผ้าห่มหัวเตียง   ( ) ผ้าห่มเตียง
- ( ) ไม่ใช่ตกแต่งทุกชนิด   ( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....
11. ประเภทห้องพักที่ควรใช้ สิ่งทอพื้นเมืองเพื่อเป็นผ้าปูเครื่องเรือน (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) ห้องพักมาตรฐาน (Standard)   ( ) ห้องสตูดิโอ (Studio)
- ( ) ห้องชุด (Suite)   ( ) ห้องชุดขนาดเล็ก (Junior Suite or Mini Suite)
- ( ) ห้องชุดพิเศษ (Persidential Suite)   ( ) ห้องสองชั้น (Duplex Suite)
- ( ) ห้องติดสระว่ายน้ำ (Cabana)   ( ) ห้องตกแต่งพิเศษ (Deluxe Room)
- ( ) ไม่ใช่
12. ลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่พิจารณา (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) สวยงาม ประณีต เรียบร้อย
- ( ) บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทย
- ( ) สามารถนำมาประยุกต์ใช้งานได้หลากหลาย
- ( ) ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลาย เช่น เครื่องนอน ผ้าสำหรับการตกแต่ง เป็นต้น
- ( ) ตรงตามความต้องการ
- ( ) มีลวดลายและสีสันให้เลือกมาก
- ( ) เนื้อผ้ามีความแน่นสม่ำเสมอ
- ( ) มีคำแนะนำการดูแลรักษาผลิตภัณฑ์
- ( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

13. คุณสมบัติที่ต้องการ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ยืดหยุ่นดี	☐ ทนต่อการขีดข่วน
☐ ถิ่นตัวได้ดี	☐ ทนยับ
☐ มีความสวยงาม	☐ แข็งแรงคงทน
☐ สีไม่ตกหรือตกน้อย	☐ ทนต่อแสงแดด
☐ ผ้าไม่หดตัว	☐ ผ้าไม่ถูกเกี่ยวขาง่าย
☐ สามารถลงแป้งได้	☐ ฟอกขาวได้
☐ ทนต่อสารเคมีที่ใช้ทำความสะอาด	☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

14. วิธีการจัดหาสิ่งทอพื้นเมืองสำหรับห้องพักโรงแรม

- สั่งทำเป็นผืนผ้า
- สั่งทำเป็นผลิตภัณฑ์
- ซื้อจากกลุ่มผู้ผลิตโดยตรง
- ซื้อผ่านพ่อค้าคนกลาง
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 3 คุณลักษณะสิ่งทอพื้นเมืองที่ต้องการสำหรับห้องพักโรงแรม

1. ชนิดของเส้นใยที่ต้องการ

- ( ) ไผ่ไหม
- ( ) ไผ่ฝ้าย
- ( ) ไผ่ธรรมชาติชนิดอื่นๆ
- ( ) ไผ่สังเคราะห์
- ( ) ไผ่ธรรมชาติผสมใยสังเคราะห์ เช่น ฝ้ายผสมพอลิเอสเตอร์
- ( ) ใช้ทุกประเภท
- ( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

2. ชนิดสีที่ต้องการ

- ( ) สีธรรมชาติ
- ( ) สีสังเคราะห์
- ( ) สีสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์

3. ชนิดของผ้าที่ต้องการ

( ) ผ้าพื้น	( ) ฝ้ายดอก
( ) ฝ้ายจก	( ) ฝ้ายมุก
( ) ฝ้ายมัดหมี่	( ) ฝ้ายลายน้ำไหล
( ) ฝ้ายจืด	( ) ฝ้ายลายริ้ว
( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....	

4. ลักษณะกลุ่มลายที่ต้องการ จากภาพตัวอย่าง

- ( ) กลุ่มลายเรขาคณิต เช่น สีเหลี่ยม เส้นตรง สามเหลี่ยม เป็นต้น
- ( ) กลุ่มลายสัตว์ เช่น ช้าง ม้า นาค หงส์ นกยูง
- ( ) กลุ่มลายพันธุ์ไม้ เช่น ต้นสน ดอกมะลิ ดอกพิกุล
- ( ) กลุ่มลายสิ่งของเครื่องใช้ เช่น ลายเชิงเทียน ลายโคม ลายขอ เป็นต้น
- ( ) กลุ่มลายเบ็ดเตล็ด เช่น ลายน้ำไหล ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ เป็นต้น
- ( ) กลุ่มไม่มีลาย เช่น ผ้าพื้น ผ้าเหลือง ผ้าลายสายฝน เป็นต้น
- ( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. ขนาดของลวดลายที่ต้องการเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์
- ( ) ขนาดเล็กเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์
  - ( ) ขนาดกลางเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์
  - ( ) ขนาดใหญ่เมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์
6. โทนสีที่ต้องการ
- ( ) สีโทนร้อน เช่น สีแดง ส้ม
  - ( ) สีโทนเย็น เช่น สีนํ้าเงิน เขียว
  - ( ) สีกลาง เช่น สีขาว ดำ เทา
  - ( ) สีใกล้เคียงกันหรือไล่สี
  - ( ) สีสตัดกันหรือสีคู่ตรงข้าม เช่น สีเขียวกับชมพู หรือสีนํ้าเงินกับส้ม
  - ( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....
7. สิ่งทอพื้นเมืองที่ใช้ควรทำความสะอาดได้โดยวิธี
- ( ) ซักแห้งได้
  - ( ) ซักเครื่องซักผ้าได้
  - ( ) ซักด้วยมือได้
  - ( ) ความสะอาดได้เฉพาะจุดเท่านั้น
  - ( ) ไม่ต้องทำความสะอาด
  - ( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....
8. สิ่งทอพื้นเมืองที่ใช้ควรมีอายุการใช้งาน
- ( ) 1-3 ปี
  - ( ) 4-6 ปี
  - ( ) 7-10 ปี
  - ( ) 10 ปีขึ้นไป
  - ( ) อื่นๆ โปรดระบุ .....
9. ประเภทของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการมากที่สุด
- ( ) เครื่องนอน
  - ( ) ผ้าห่มเฟอร์นิเจอร์
  - ( ) เครื่องใช้และของตกแต่ง
  - ( ) ผ้าห่มเครื่องเรือน
  - ( ) อื่นๆ โปรดระบุ .....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

ภาพตัวอย่างกลุ่มลายสิ่งทอพื้นเมือง

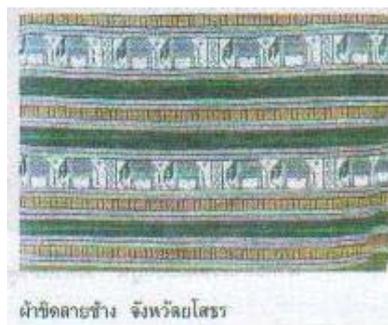
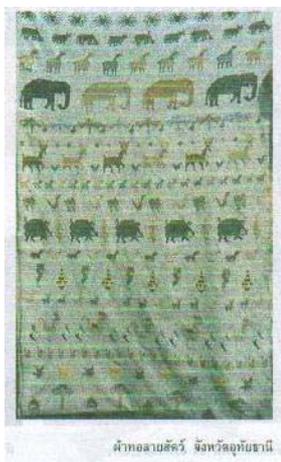
คำชี้แจง

ใช้คู่มือประกอบการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 3 ข้อที่ 4 ลักษณะกลุ่มลายที่ต้องการ

1. กลุ่มลายเรขาคณิต เช่น สี่เหลี่ยม เส้นตรง สามเหลี่ยม เป็นต้น

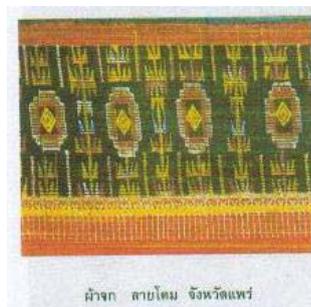
2. กลุ่มลายสัตว์ เช่น ช้าง ม้า นาค หงส์ นกยูง

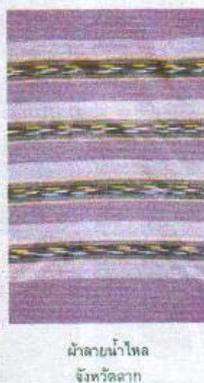
3. กลุ่มลายพันธุ์ไม้ เช่น ต้นสน ดอกมะลิ ดอกพิกุล

4. กลุ่มลายสิ่งของเครื่องใช้ เช่น ลายเชิงเทียน ลายโคม ลายขอ เป็นต้น

5. กลุ่มลายเบ็ดเตล็ด เช่น ลายน้าไหล ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ เป็นต้น

ประวัติการศึกษา

ชื่อ นางสาวพัชรี สกุลภิญโญ

เกิดวันที่ 7 พฤษภาคม 2524

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ประวัติการศึกษา คศ.บ. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครใต้ (พ.ศ. 2545)